KIHNIÖN KUNNAN LAAJA HYVINVOINTIKERTOMUS VUOSILTA 2017-2020 JA HYVINVOINTISUUNNITELMA VUOSILLE 2021-2025

Kuvassa Kihniön maisemapelto

Asiakirja laadittu sähköisellä hyvinvointikertomustyökalulla

I VÄESTÖN HYVINVOINNIN KEHITYS VALTUUSTOKAUDELLA 2017 - 2021

1 JOHDANTO

"Hyvinvoinnin edistämisellä tarkoitetaan niitä toimenpiteitä ja tehtäviä, joiden tavoitteena on kuntalaisten hyvinvoinnin, terveyden ja toimintakyvyn lisääminen, sairauksien ja syrjäytymisen ehkäisy sekä osallisuuden vahvistaminen."

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on kuntalain mukaan kunnan perustehtävä. Terveydenhuoltolaki (12), joka velvoittaa kunnat nimeämään terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen vastuutahot sekä eri toimialat tekemään yhteistyötä terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseksi. Lisäksi tulee asettaa kunnan strategisessa suunnittelussa paikallisiin tarpeisiin perustuvat terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen tavoitteet sekä tulee määritellä toimenpiteitä ja käyttää niiden perustana kuntakohtaisia indikaattoreita, joilla seurataan asukkaiden terveyttä ja hyvinvointia väestöryhmittäin sekä raportoidaan toimenpiteitä ja tavoitteita valtuustolle vuosittain ja valmistellaan hyvinvointikertomus kerran valtuustokaudessa.

Hyvinvointikoordinaatiotyötä ohjaa Pirkanmaan alueellinen terveydenedistämisen työryhmä sekä neuvottelukunta. Pirkanmaan alueellisen terveyden edistämisen kokonaistavoitteet hyvinvointityölle on suunnattu vuoden 2024 loppuun asti, mutta uuden maakunnan aloittaessa tavoitteet tarkastetaan. Työn päätoimisena vastuutahona toimii vuoden 2022 loppuun Pirkanmaan sairaanhoitopiirin Terveyden edistämisen yksikkö ja ylilääkäri Maarit VarjonenToivonen. Vuoden 2023 alusta Pirkanmaan hyvinvointialueelle rakennetaan uudet Hyte-rakenteet ja luodaan yhdyspinnat kunnan hyvinvointirakenteisiin.

Kihniön kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen vastuuhenkilönä toimii kunnanjohtaja Petri Liukku. Hyvinvointityöryhmään kuuluvat kunnan johtoryhmän jäsenet: kunnanjohtaja Petri Liukku, sivistysjohtaja Matti Sillanpää, talous- ja hallintojohtaja Kristiina Mäkelä, tekninen johtaja Tarmo Oraluoma sekä sihteerinä hyvinvointikoordinaattori Anne Perälä. Lisäksi hyvinvointityöryhmässä on toiminut toimintakauden aikana johtava lääkäri Jaak Roosimägi, koulukuraattori Katri Toivonen, kotihoidon vastaava sairaanhoitaja Leila Pusa sekä Jenna Sillanpää sekä liikunta- ja vapaa-aikaohjaaja Jyrki Järventausta ja vanhusneuvoston edustaja Leena Ojala ja nuorisovaltuuston edustaja Emilia Kärkelä. Tarvittaessa hyvinvointityöryhmään kutsutaan asiantuntijoita eri yhteistyösidosryhmistä. Kihniön kunnan hyvinvointikertomuksen koostamisen apuna on käytetty sähköistä hyvinvointikertomus työkalua ja sen rakenne on sähköisen version mukainen. Laajassa hyvinvointikertomuksessa ei esitellä kunnan vuosittaisia toimintatilastoja, jotka kattavasti esitellään tilinpäätöskertomuskertomuksessa.

2 Indikaattorien ja muun tiedon osoittama hyvinvointi

TEAVIISARI

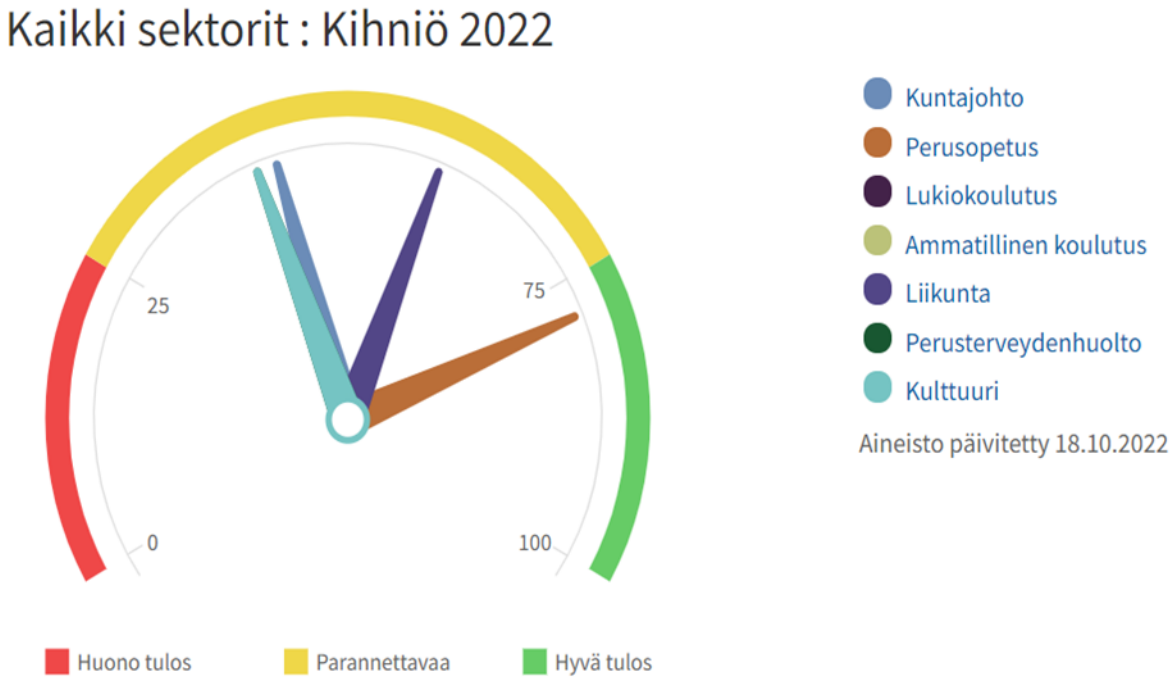

Pisteet	Kihniö	Pirkanmaan maakunta	Parkano	Koko maa
Kaikki sektorit	58	70	63	68
Kuntajohto	43	84	60	79
Perusopetus	78	67	57	64
Lukiokoulutus	..	67	61	66
Ammatillinen koulutus	..	64	..	63
Liikunta	59	70	62	72
Perusterveydenhuolto	41	66	41	65
Kulttuuri	41	66	69	66

HYTE-KERROIN

Kunnille on suunniteltu otettavan käyttöön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen valtionosuuden lisäosa eli HYTE-kerroin. HYTE-kerroin on kannustin, joka tarkoittaa, että kuntien rahoituksen valtionosuuden suuruus määräytyy osaksi niiden tekemän hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyön mukaan. Tällä halutaan varmistaa kuntien aktiivinen toiminta asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi myös sote-uudistuksen jälkeen.
Kannustin on suunniteltu otettavan käyttöön vuoden 2023 alusta, jolloin kunnille jaetaan ensimmäisen kerran uudistuksen jälkeinen valtionosuus. Jo nyt tehtävä työ tulee siis vaikuttamaan rahoitukseen. Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: toimintaa kuvaavista prosessi-indikaattoreista ja tuloksia kuvaavista tulosindikaattoreista. Indikaattorien soveltuvuus arvioidaan määräajoin, eivätkä ne tule olemaan aina samoja.

Lisäosan suuruus määräytyy kahdenlaisten indikaattorien perusteella: prosessi-indikaattoreista ja tulosindikaattoreista. Yhteensä indikaattoreita on 20.Toimintaa kuvaavat prosessi-indikaattorit (14 kpl) mittaavat nykytilannetta. Niillä haetaan vastausta kysymykseen "Minkälaista kunnan hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen työ on".

Toimintaa kuvaavat indikaattorit:

1. peruskoulut (4 yksittäistä indikaattoria)
2. liikunta (5 yksittäistä indikaattoria)
3. kuntajohto (5 yksittäistä indikaattoria)

Toimintaa kuvaavien indikaattoreiden määrä on kohtalaisen suuri, jotta toimintaa voidaan arvioida mahdollisimman laajasti. Jos indikaattoreita olisi vain muutama, olisi vaarana että tehtäisiin vain niitä asioita, joita HYTE-kertoimessa mitataan. Nyt valitut indikaattorit mittaavat laajasti tekemisiä aina johtamisesta, seurannasta ja arvioinnista, resursseista ja kuntalaisten osallisuuden edistämisestä käytännön tekemisiin. Tärkeää on myös työn pitkäjänteisyys ja suunnitelmallisuus.

Tulosindikaattorit kuvaavat hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tuloksellisuutta väestötasolla. Niiden avulla mitataan muutosta. Tulosindikaattoreista lasketaan kahden viimeisimmän vuoden erotus kuvaamaan tapahtunutta muutosta. Poikkeuksena tästä on Kouluterveyskysely, joka toteutetaan kahden vuoden välein. Jos jonkin indikaattorin arvo on jo tavoitetilanteessa, saa kunta sen osalta maksimipisteet. Ongelman yleisyyttä kuvaavissa indikaattoreissa tavoitetasona pidetään alle 5 % esiintyvyyttä kohdejoukossa.

Tulosindikaattorit

1. Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
2. Ylipaino, osuus 8. ja 9. luokan oppilaista
3. Koulutuksen ulkopuolelle jääneet 1724-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä
4. Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 2564-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä
5. Työkyvyttömyyseläkettä saavat 2564-vuotiaat, osuus vastaavanikäisestä väestöstä
6. Kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä henkilöillä verrattuna 10 000 vastaavan ikäiseen henkilöön.

Kihniön kunnan Hyte-kerroin tulos tilanne 20.9.2022

			2020	2021
HYTE-kerroin euroa / asukas info ind. 5341	Kihniö	yhteensä	17,0	17,9
HYTE-kerroin, 0 - 100 info ind. 5340			62	63
HYTE-kerroin, 1 000 euroa info ind. 5355			31,6	32,5
Prosessi-indikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5339			71	71
Tulosindikaattoreiden keskiarvo (HYTE-kerroin) info ind. 5338			53	55

TALOUS JA ELINVOIMA

Valtionosuudet yhteensä euroa / asukas

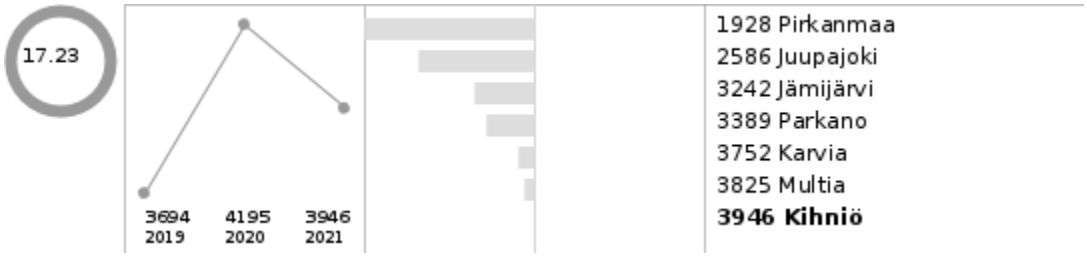

Valtionosuudet, % nettokustannuksista

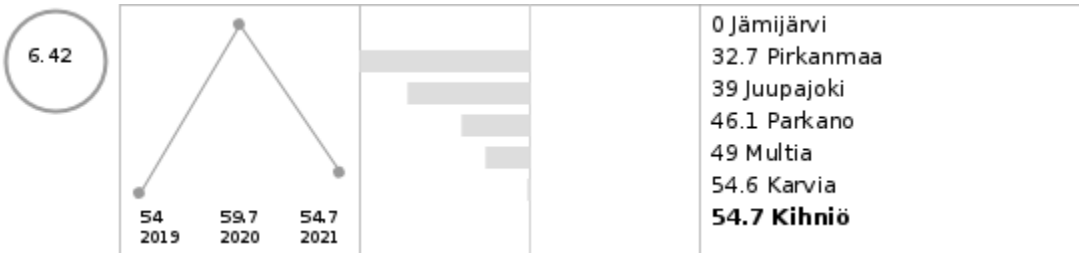

Vuosikate, euroa / asukas

Lainakanta, euroa / asukas

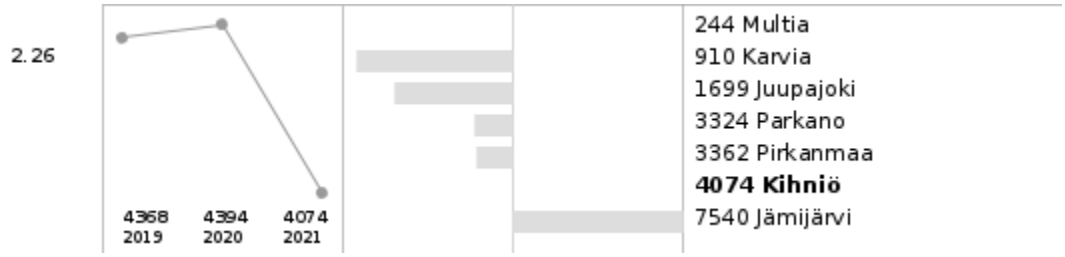

Suhteellinen velkaantuneisuus, %

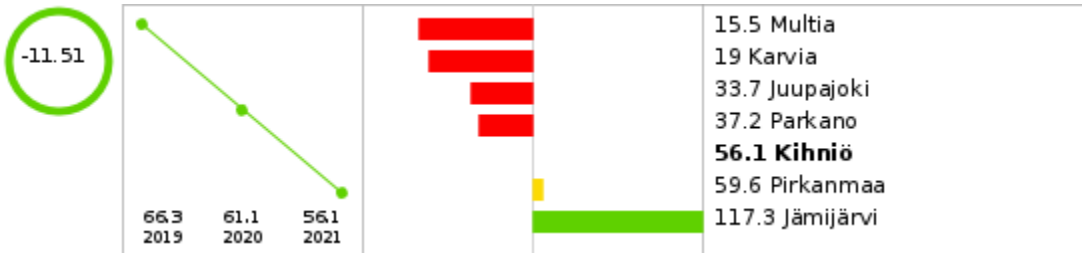

Verotulot, euroa / asukas

Väestö

Väestö 31.12.

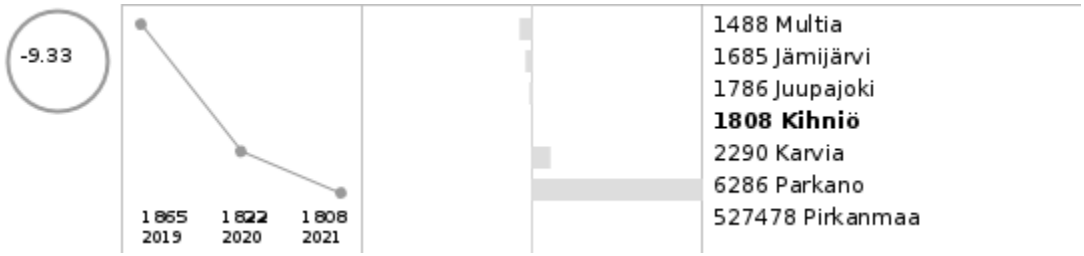

Huoltosuhde, demografinen

Lapsiperheet, % perheistä

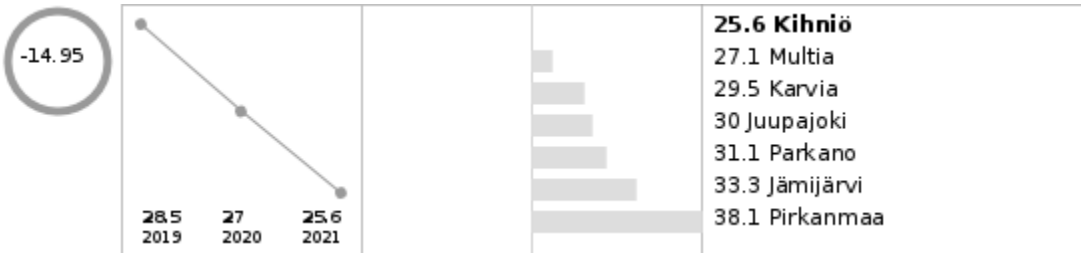

Yhden vanhemman perheet, % lapsiperheistä

Yhden hengen asuntokunnat, % asuntokunnista

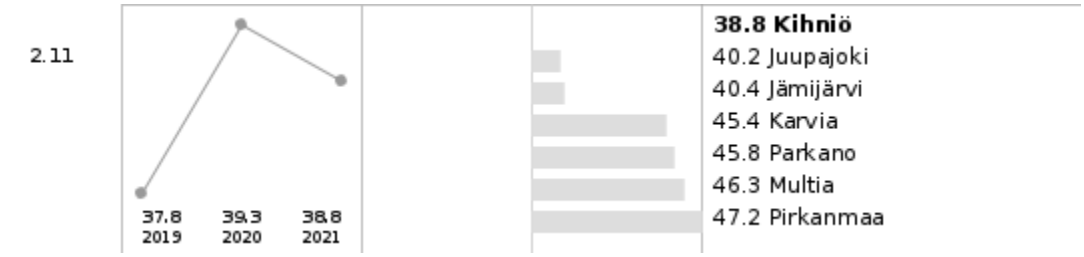

Koulutustasomittain

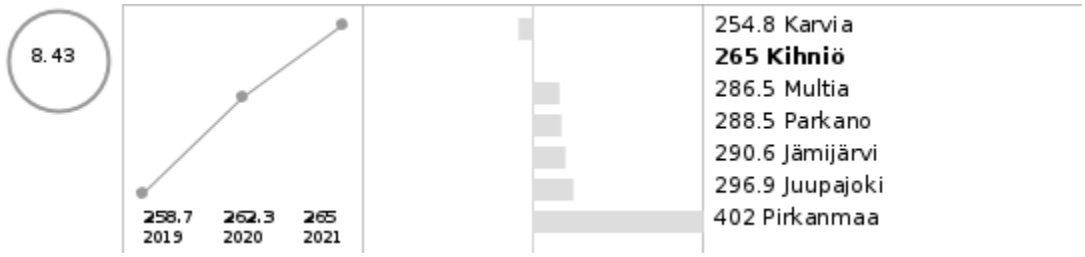

0 - 6-vuotiaat, % väestöstä

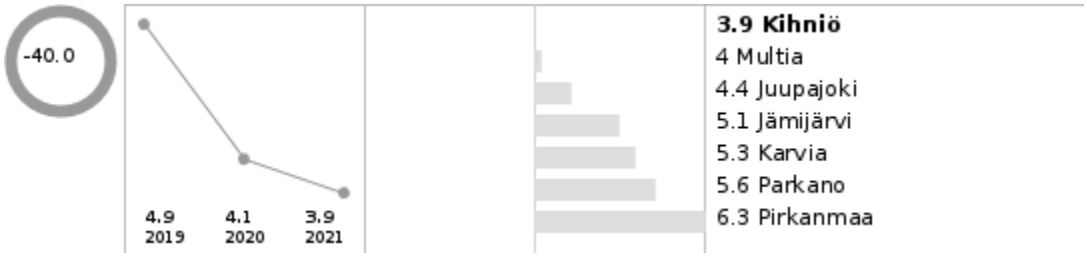

7 - 15-vuotiaat, % väestöstä

16 - 24-vuotiaat, % väestöstä

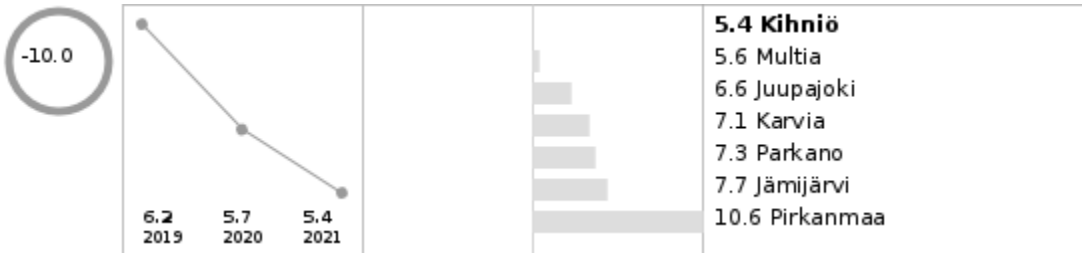

25 - 64-vuotiaat, % väestöstä

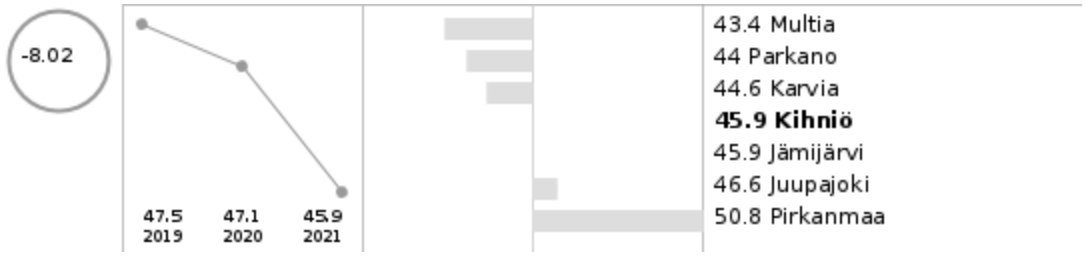

65 - 74-vuotiaat, % väestöstä

75 - 84-vuotiaat, % väestöstä

85 vuotta täyttäneet, % väestöstä

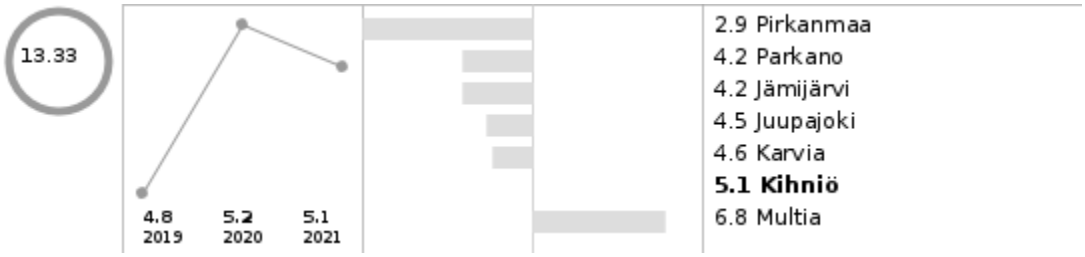

Elinvoima

Kunnan yleinen pienituloisuusaste

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 18 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

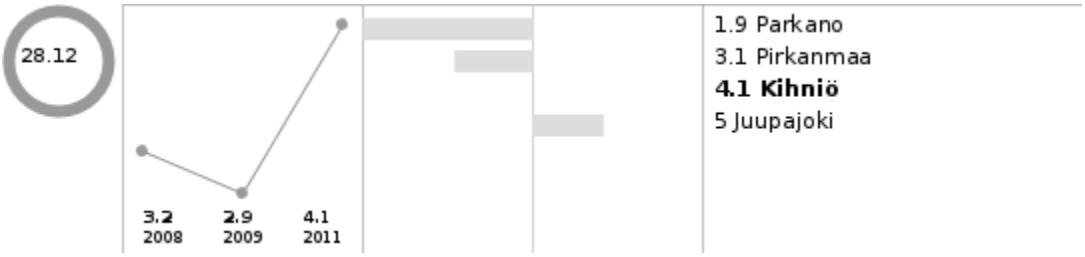

Toimeentulotukea pitkäaikaisesti saaneet 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

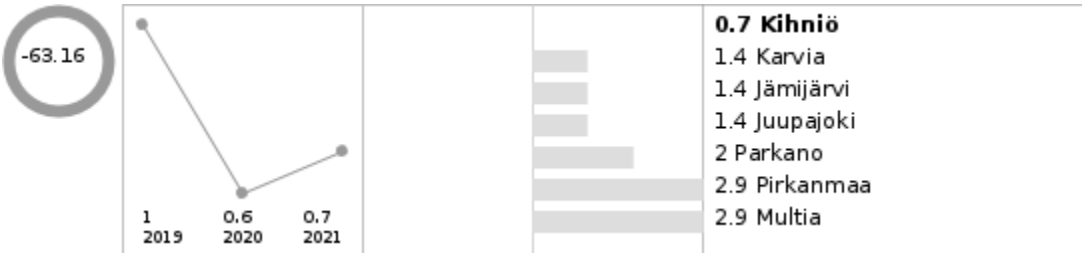

Gini-kerroin, käytettävissä olevat tulot

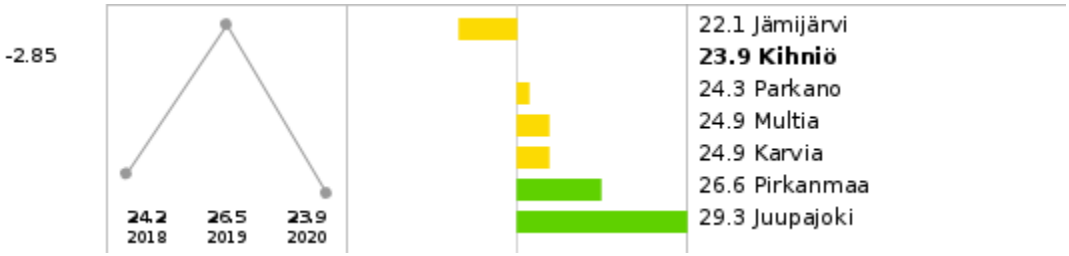

Työlliset, % väestöstä (vuosi 2020 ennakkotieto)

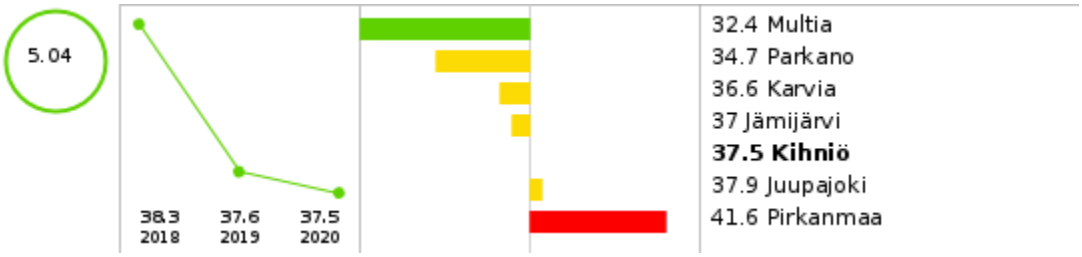

TALOUS JA ELINVOIMA – Yhteenveto

Kihniön kunnan talouden tilanne on ollut heikkenevä ja vuosikate miinusmerkkinen vuodesta 2013 alkaen. Talouden tunnuslukujen mukaan kunnan taloudellinen tilanne on keskimääräistä kuntataloutta heikompi. Kunta sai vuonna 2020 eri toimenpitein kautta katettua taseeseen syntyneen alijäämän. Vuoden 2021 lopussa talous oli ylijäämäinen. Edellisiltä vuosilta taseeseen on kertynyt noin 1.824.756 euron laskennallinen ylijäämä. Talous on kehittynyt parempaan suuntaan. Tarkkaa taloudenpitoa jatketaan edelleen.

Kihniön kunta hoiti sosiaali- ja terveydenhuoltonsa itse 30.4.2015 saakka. 1.5.2015 alkaen toimiala on hoidettu yhteistoiminta-alueen kautta, jossa vastuukuntana on Parkanon kaupunki ja palveluntuottajana on Pihlajalinnan Terveys Oy:n ja Parkanon kaupungin omistama yhteisyritys Kolmostien Terveys Oy. Sosiaali- ja terveystoimen menokehitys on saatu vakaampaan suuntaan yhteistoimintasopimuksen myötä.

Suuri muutos tulee olemaan terveys- ja hyvinvointipalveluiden siirtyminen hyvinvointialueille vuoden 2023 alusta alkaen. Tällä muutoksella on merkittävä vaikutus kunnan verotulojen- ja valtionosuuksien kehittymiseen.

Kunnan tuloveroprosentti on 21,50 %. Kunnan tuloista 47 % muodostuu verotuloista, 46 % valtionosuuksista ja 7 % palvelutuotannon tuotoista. Sosiaali- ja terveystoimen menot ovat noin 63,4 % kunnan budjetista, sivistystoimen 20,4 %, teknisen toimen 9,6 % ja muiden palveluiden osuus 6,6 %. Talousarvion laadinnassa ja tilinpäätöksen yhteydessä arvioidaan hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen tarvittavat määrärahat ja saavutetut tavoitteet.

Covid-19 pandemia kasvatti osaltaan valtakunnallisesti vuonna 2021 kuntien ja kuntayhtymien menoja voimakkaasti, vajaa 8 prosenttia edellisvuoden erityisen maltilliseen kasvuun verrattuna. Tulokehitys pysyi kuitenkin menojen kehityksessä mukana: kuntien verokehitys oli hyvää jo toista vuotta peräjälkeen. Kuntien tuloja lisäsivät myös korona-avustukset, jotka ovat olleet esimerkiksi välittömien koronasta johtuvien sosiaali- ja terveystoimen menojen osalta täysimääräisiä.
Ennen pandemiaa kuntien verotulojen kasvu on madellut noin kahden prosentin tuntumassa, mutta nyt verotulojen kehitys lähentelee jo 7 prosenttia. Kuntien yhteisövero lisääntyi talouden elpymisen ja kuntien määräaikaisen yhteisöveron jako-osuuskorotuksen vuoksi 2021 vuonna lähes 45 prosenttia.

Verotulot asukasta kohti olivat noin 3.601 euroa / asukas vuonna 2021.
Viime vuosina kunta on tehnyt hyvinvointia ja terveyttä edistäviä investointeja mm. rivitalojen peruskorjausta, luontoliikuntareitin ja Käskyvuoren esteettömyyden parantaminen, yhtenäiskoulun lähiliikuntapaikan rakentaminen, valokuituhanke ja Pyhäniemen alueen kehittämishanke. Lisäksi yhteistyössä yhdistysten kanssa on kunnostettu Op:n puistoa ja perustettu Suutarin puiston virkistysalue.

Työllisyys ja elinvoima
Elinkeinojen kehittämiseen liittyvät palvelut ostetaan Kehitys-Parkki Oy- nimiseltä elinkeinoyhtiöltä. Matkailuelinkeinon kehittämiseen ja markkinointiin panostetaan. Kehitys-Parkki Oy on Parkanon kaupungin ja Kihniön kunnan omistama kehitysyhtiö, joka muodostuu elinkeino- ja matkailupalveluista.
Kuntaan perustetun elinvoimatoimikunnan tehtävänä on elinkeinoasioiden, maankäytön, elinkeinotoimen toimenpiteiden, markkinointiasioiden ja vetovoimaisuutta lisäävien toimenpiteiden valmistelu.

Työllinen työvoima

	2010	%	2016	%	2018	%	2020	%	2021	%
Työllinen työvoima yht.	848	88,9	715	84,4	777	91,8	712	88,7	712	92,5
Työttömät	106	11,1	132	15,6	70	8,2	91	11,3	58	7,5
Työvoima yhteensä	954	100,0	847	100,0	847	100,0	803	100	770	100

Kihniön kunnan kuntarakenteen elinvoimaisuus muodostuu väestöstä, työpaikoista, taloudesta, palveluista, yhdyskuntarakenteesta ja demokratiasta. Elinvoimaisella kuntarakenteella pyritään varmistamaan hyvinvointipalvelujen riittävä järjestäminen tulevaisuudessakin. Suomalainen palvelujärjestelmä on vanhastaan rakentunut kuntien toiminnan varaan.

Väestörakenne muodostaa pohjan Kihniön kunnan taloudelle. Kunnan taloudellisen kehityksen lähtökohtana on myös alueen elinkeinotoiminta. Kunnan tulisi olla elinkeinopolitiikassaan vahva toimija paikallisesti, alueellisesti sekä valtakunnallisesti. Vahva väestörakenne ja talous luovat pohjaa terveelle kilpailulle myös alueellisesti.

Kihniön väkiluku kutistui alle 2000 asukkaan ensimmäisen kerran syksyllä 2017. Kihniöläisiä oli vuoden 2020 alussa 1.867 henkilöä. Vuoden 2022 alussa väkiluku oli 1808.
Tilastokeskuksen vuoden 2021 väestöennusteiden mukaan Kihniössä on asukkaita:

Vuosi	Asukasta
2025	1.638
2030	1.487
2035	1.364
2040	1.275

Väestöennusteen mukaan Suomessa ei viidentoista vuoden kuluttua ole enää yhtään maakuntaa, jossa syntyy enemmän ihmisiä kuin kuolee, jos syntyvyys pysyy nyt havaitulla tasolla. Maamme väkiluku lähtee nykyisellä kehityksellä laskuun vuonna 2031. Vuonna 2050 väkiluku olisi noin 100 000 nykyistä pienempi. Verrattaessa 2019 väestöennustetta vuosina 2015 ja 2018 laadittuihin väestöennusteisiin, koskevat suurimmat erot väkiluvun kehityksen ohella lyhyellä aikavälillä nuorten, ja pidemmällä aikavälillä työikäisen väestön määrän ennustettua kehitystä. Mitä pienemmästä kunnasta on kyse, sitä voimakkaammin väestön ennakoidaan vähenevän. Voimakkain väestökato kohtaa pieniä alle 5000 asukaan maaseutukuntia. Näissä kunnissa väestö vähenee ennusteen mukaan keskimäärin lähes viidenneksellä vuoteen 2040 mennessä ja väestön lasku on Kihniössäkin tällä hetkellä ennakoitua nopeampaa vaikka vuosissa olisikin jonkin verran vaihtelua.

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET
Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Kokee terveydentilansa keskinkertaiseksi tai huonoksi, % 8. ja 9. luokan oppilaista

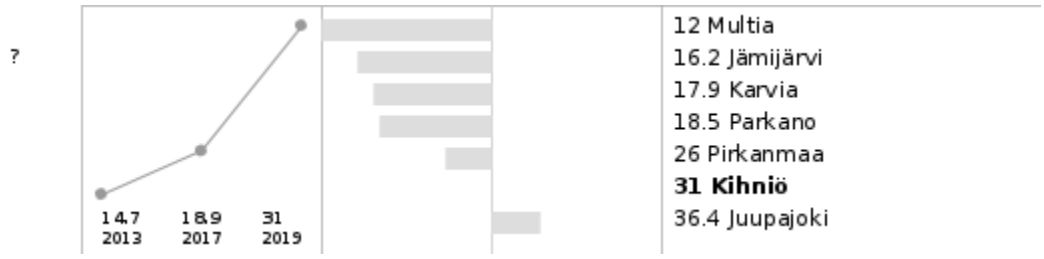

Kohtalainen tai vaikea ahdistuneisuus, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ylipaino, % 8. ja 9. luokan oppilaista

Ei syö koululounasta päivittäin, % 8. ja 9. luokan oppilaista

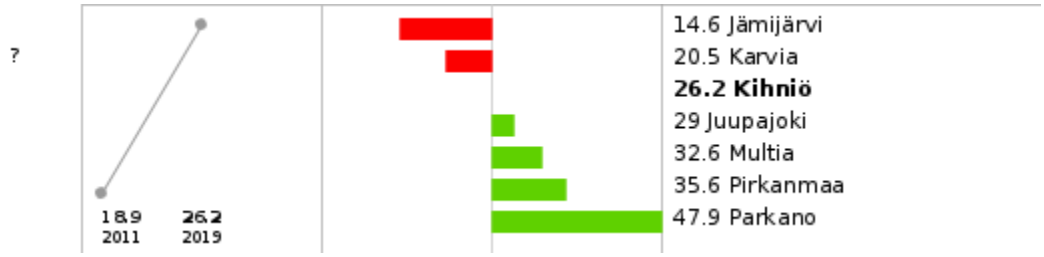

Harrastaa hengästyttävää liikuntaa vapaa-ajalla korkeintaan 1 h viikossa, % 8. ja 9. luokan oppilaista

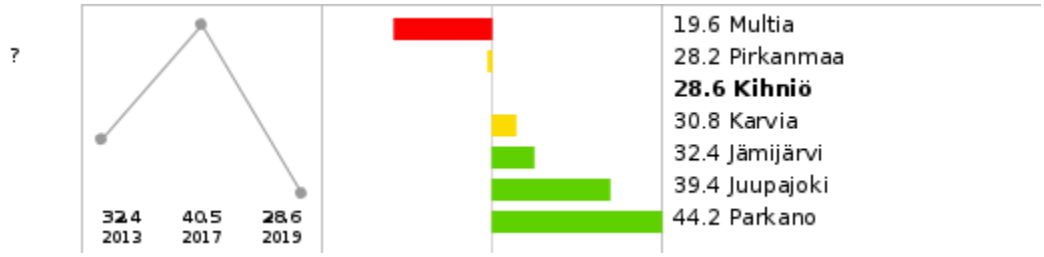

Päivähoito

Esiopetuksen piirissä lapsia 20.9. yhteensä, lkm (-2014)

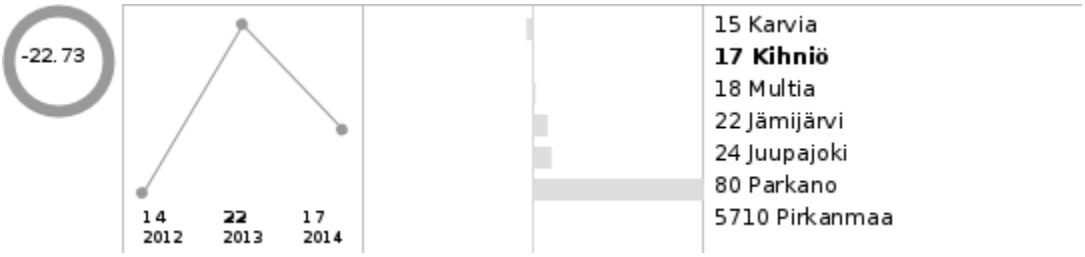

Varhaiskasvatukseen 31.12. osallistuneet 3 - 5-vuotiaat % vastaavanikäisestä väestöstä, kunnan kustantamat palvelut

Koulu

Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen peruskouluissa - TEA, pistemäärä

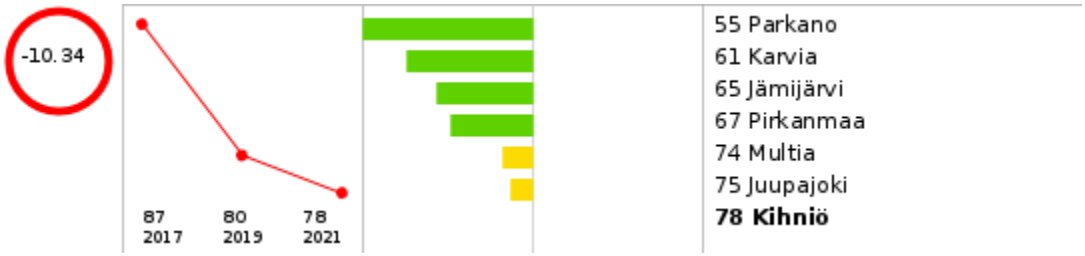

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon lastenneuvolan käynnit yhteensä / 1 000 0 - 7-vuotiasta

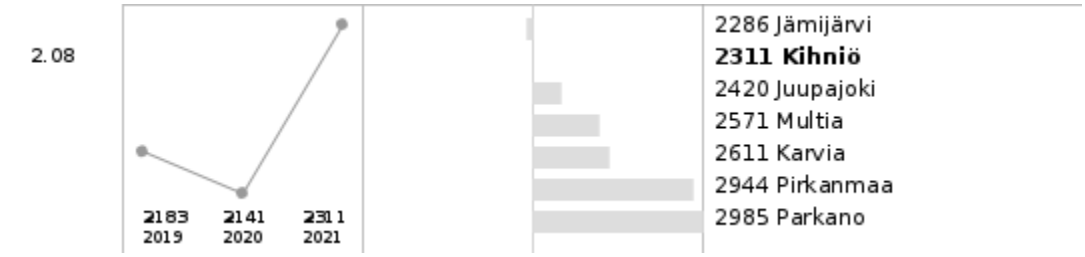

Vapaa-aika

% Suunta Vertailu

Liikunnan edistäminen kunnissa - TEA, pistemäärä

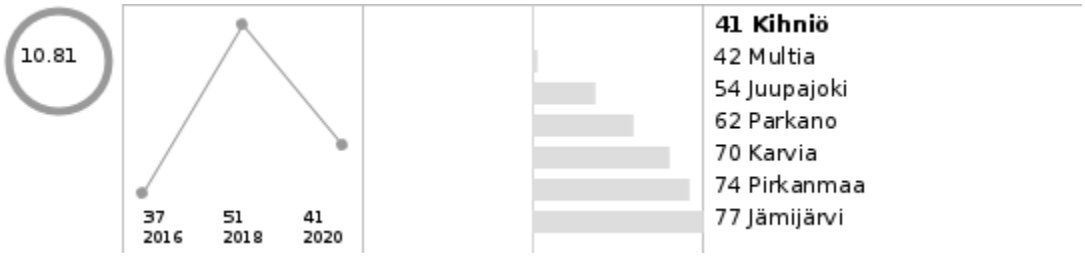

Kirjasto, kokonaislainaus / asukasluku

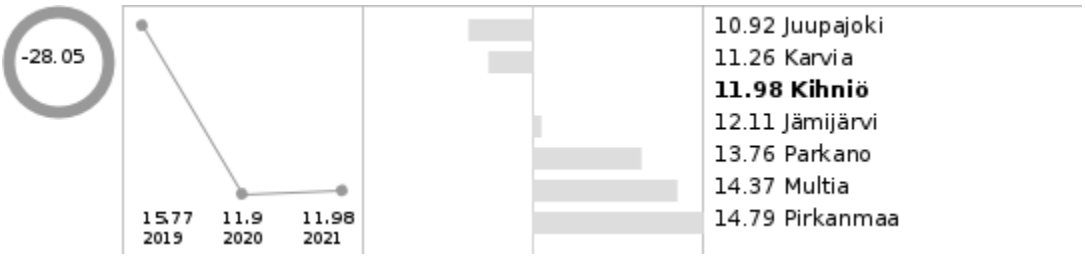

Kirjasto, tapahtumien osallistujamäärä / (asukasluku/1000)

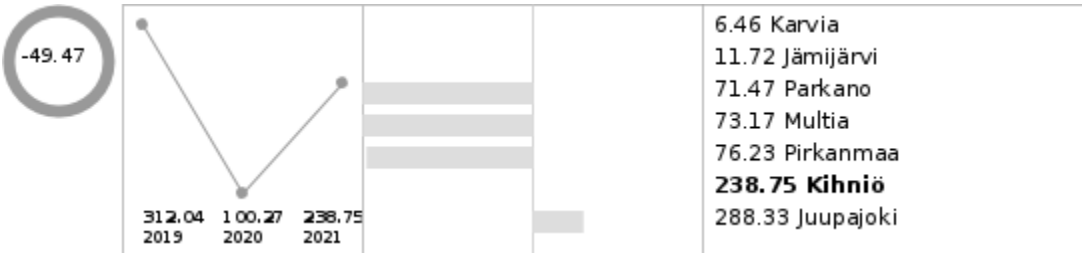

Liikuntapaikkoja kpl

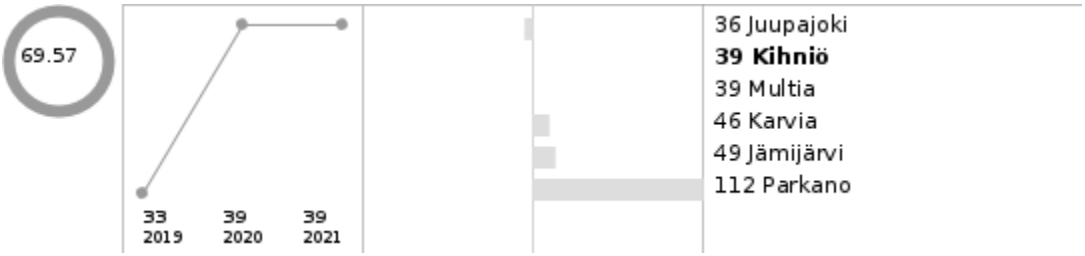

LAPSET, VARHAISNUORET JA LAPSIPERHEET – Yhteenveto

Kihniön kunnan lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma on laadittu vuosille 2019-2021. Suunnitelman toteutumista on seurannut Kihniön kunnan hallituksen asettama lapsi- ja perheasian neuvosto. Suunnitelman tavoitteet ja kehitysideat ovat toteutuneet suurelta osin kuten harrastustoiminnasta tiedottaminen ja lisääminen, Nepsy-koulutuksen lisääminen, Lapset-puheeksi mallin kouluttaminen, kouluterveyskyselyistä tiedottamista parannettu, lastensuojeluilmoitusten tekemisen velvollisuudesta koulutettu henkilöstöä ja sidosryhmiä sekä etsivä nuoristyö toiminta käynnistetty.

Maakunnan Lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelmassa eli LAPE on ollut neljä eri kehittämiskokonaisuutta. Näistä kehittämiskokonaisuuksista Pirkanmaa valitsi erityiseksi kehittämisen kohteeksi perhekeskustoimintamallin, johon sisältyy vanhemmuuden ja parisuhteen tuki, eropalvelut sekä maahanmuuttajapalvelut. Perhekeskustoimintamallin rakentamista on tuettu kehittämällä varhaiskasvatusta, koulua ja vapaa-aikaa osana lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukea sekä erityis- ja vaativan tason palveluita. Lisäksi Pirkanmaa on sitoutunut edistämään lapsiystävällistä toimintakulttuuria. Kihniön kunta osallistui Pirkanmaan LAPE-hankkeeseen (PIPPURI Pirkanmaan perheiden palvelujen uudistaminen, raikkaita innovaatioita) vuosina 2017-2018. Kansallisen lapsi- ja perhepalveluiden muutosohjelman (LAPE) toimeenpanoa on jatkettu ja jatketaan tulevaisuudessa hallitusohjelman mukaisesti vuosina 2020 - 2022. Kihniön kunta osallistuu Pirkanmaan Lape-toimintaan ja kehittämiseen Pirsote-hankkeen kautta. Sähköinen perhekeskus valmistuu yhteistoimintaalueelle vuoden 2022 lopussa ja se sisältää lapsiperheiden elintapaohjaussivuston.

Kihniön kunnassa toimii Kettukallion päiväkoti, jossa on kolme ryhmää. Tilat ovat yhteydessä Kihniön yhtenäiskouluun ja päiväkodilla on oma pihapiiri ja leikki-alue. Varhaiskasvatuksen toimintaa ohjaava varhaiskasvatussuunnitelma on päivitetty keväällä 2022. Varhaiskasvatukseen osallistuu suurin osa varhaiskasvatuksen piirissä olevista lapsissa Kihniön kunnassa.
Kihniön yhtenäiskoulu on on koettu yhteisöllisenä ja turvallisena kouluympäristönä. Koko koulun oppilasmäärä on noin 180 ja suunta on tulevina vuosina laskeva. Koulussa otettiin käyttöön uusi opetussuunnitelma jonka valtakunnallisella uudistamisella ja täsmentämisellä pyritään varmistamaan, että suomalaisten lasten ja nuorten osaaminen ja taidot pysyvät tulevaisuudessakin hyvällä tasolla sekä kansallisesti että kansainvälisesti tarkasteltuna. Lisäksi perusteissa määritellään toimintakulttuurin kehittämistä ja pedagogisia linjauksia, joiden avulla koulut voivat kehittää toimintatapojaan niin, että oppilaiden mielenkiinto ja motivaatio oppimiseen lisääntyy. Kihniössä on otettu käyttöön uusia digitaalisia välineitä opetuksen tueksi ja koronapandemian aikana etäopetus sujui tietokoneiden avulla etäyhteyksin.

Hyvinvoinnin näkökulmaa on otettu esille useilla hankkeilla kuten Hyvinvoiva koululainen, Liikkuva koulu-ohjelmalla sekä Kiva Koulu menetelmällä jolla ehkäistään kiusaamista ja siten syrjäytyneisyyden uhkaa. Menetelmien toimivuus ja yhteistyö vanhempien kanssa vaatii

vahvistamista, koska on tullut tilanteita,joissa vanhemmat kokevat että tilannetta ei ole käsitelty vaikka ohjaaminen on henkilöstön arjessa päivittäistä. Vanhemmat ja ja koulun henkilöstö tarvitsevat yhteistyön kehittämistä sekä perheet tukea lasten- ja nuorten tunnetaitokasvatukseen Kiusaamisen käsittelemistä koskevat tavat ja kiusaamista ehkäisevät ohjeet tulee säännöllisesti kerrata.

Koulun ja kodin välinen yhteistyö on tehostunut Wilma-ohjelman käyttöön otolla. Koulu on siirtynyt uudenlaiseen tuntijakoon ja pitkät välitunnit on otettu käyttöön ja syksyllä 2022 myös varhaiskasvatus on ottanut sen viestintävälineeksi.. Koulussa toimii oppilashuolto, koulukuraattori ja koulupsykologi. Oppilashuollossa on käytössä IPC-tunnetaito menetelmä sekä Lapset puheeksi kasvatusmalli.

PERHENEUVOLA

Perheneuvolatyö painottuu lasten, alle 18-vuotiaiden nuorten ja heidän perheidensä tutkimuksiin, eri elämäntilanteiden arviointiin, psyykkiseen tukemiseen ja tukitoimien suunnitteluun tilanteissa, joissa lasten/nuorten oireilun/pulmien taustalla on perhedynamiikkaan tai perheen olosuhteisiin liittyviä tekijöitä. Perheneuvolassa tehdään kognitiivisia tutkimuksia, tunne-elämän ja perhesuhteiden selvittelyjä. Aikuisten kanssa työskennellään esimerkiksi parisuhdeasioissa ja erotilanteessa sekä erilaisissa vanhemmuuteen liittyvissä teemoissa.Perheneuvolassa työskentelee psykologi ja perheneuvoja, lisäksi on mahdollista saada lastenpsykiatrin ja nuorisopsykiatrin arvio tilanteesta. Perheneuvola on läheisessä yhteistyössä neuvolan, varhaiskasvatuksen, sosiaalitoimen sekä koulutoimen kanssa.

Ennaltaehkäisevän perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun lisäksi tuotamme yhdessä kunnan sosiaalitoimen kanssa lastensuojelun asiakasperheille tehostettua perhetyötä erilaisissa elämän kriisitilanteissa, joissa lapsen huolenpito, tarpeet ja turvallisuus voivat olla vaarassa. Ennaltaehkäisevän perhetyön tarkoituksena on mahdollisimman varhaisessa vaiheessa auttaa, tukea ja ohjata lapsiperheitä arjen sujuvuudessa, vanhemmuudessa ja lasten huolenpidossa. Tehostetun perhetyön tarkoituksena on perheen voimavarojen vahvistaminen, vuorovaikutuksen parantaminen sekä kriisitilanteista selviäminen moniammatillisen asiantuntijaverkoston tukemana.

Äitiysneuvola tukee ja ohjaa odottavan äidin sekä muun perheen psykososiaalista hyvinvointia, perheen voimavaroja, vanhemmuutta, parisuhdetta sekä puuttuu varhaisessa vaiheessa poikkeamiin ja tuen tarpeeseen. Mielenterveys- ja päihdeongelmien ilmetessä neuvolakäyntejä järjestetään tihennetysti, ohjataan tarvittaessa myös muun avun piiriin, esim. terveyskeskuksen psykiatrisen poliklinikan akuuttihoitajan psykiatrisen hoitotarpeen arvioon. Äitiysneuvolakäynnit sisältävät molemmille vanhemmille tehtävän laajan terveystarkastuksen, joka sisältää mielenterveys- ja päihdekartoituksen. Kartoituksen pohjalta otetaan tarvittaessa yhteyttä kunnan sosiaalityöntekijään, perheneuvontaan ja päihdetyöntekijään. Äitiysneuvola tekee lähetteen tarvittaessa erikoissairaanhoidon äitiyspoliklinikalle ja psykiatrian poliklinikalle. Yhteistyötä koulutuksen ja konsultoinnin puitteissa tehdään Päiväperhon kanssa. Tilanteen vaatiessa terveydenhoitaja tekee ennakollisen lastensuojeluilmoituksen. Lastenneuvolan käynneillä keskustellaan vanhempien kanssa esim. vanhemmuuteen liittyvistä haasteista, vanhempien/perheen jaksamisesta, perhettä kuormittavista asioista, päihteiden käytöstä. Laajoissa terveystarkastuksissa 4kk, 18kk, ja 4-v. iässä

kartoitetaan perheen voimavaroja, psykososiaalista hyvinvointia, päihteiden käyttöä ja tupakointia lisäksi kyselylomakkeiden avulla. Neuvolakäynti itsessään toimii ennalta ehkäisevästi siten, että terveydenhoitaja pystyy keskustelujen kautta tekemään arvion mahdollisesta avun tarpeesta, tarvittaessa ohjataan esim. terveyskeskuksen psykiatrian poliklinikan akuuttihoitajalle psykiatrisen hoitotarpeen arvioon.

OPPILASHUOLTO

Oppilas- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut koskettavat Parkanossa myös Kihniöläisiä opiskelijoita kuten lukiota sekä ammattioppilaitosta, Kihniöllä yhtenäiskoulua. Tavoitteena on tukea lasten ja nuorten hyvinvointia, huolien kuulemista, psyykkisen tilan seuraamista ja arviointia sekä kannustaa omahoitoon. 1. luokalla ja 5. luokalla sekä 8. luokalla tehtävissä laajoissa määräaikaistarkastuksissa lapsen hyvinvointia arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja ohjataan hyvinvointia tukeviin elämäntapoihin. Kouluterveyshuollossa kysytään lapsen ja nuoren mielialaa aktiivisesti ja tarjotaan mahdollisuus puhua mieltä painavista asioista. Jos huolta ilmenee, sovitaan seurantakäyntejä tiiviisti. Kouluterveyshuolto toimii vuorovaikutuksessa vanhempien kanssa. Yhteistyö oppilas- ja opiskeluterveydenhuollossa oppilaiden perheiden, opettajien, kuraattorin, psykologin, perheneuvonnan ja sosiaalitoimen kanssa on keskeistä. Tarvittaessa kouluterveydenhuollosta voidaan ohjata nuorta psykiatrisen nuorisotiimin palveluiden piiriin.

Nuorisopsykiatrinen tiimi eli nuorisotiimi palvelee molempien kuntien n. 13-23-vuotiaita nuoria. Nuorisotiimi on psykiatrian alueeseen liittyvää moniammatillista hoidollista työtä. Tiimiin kuuluvat psykiatrinen sairaanhoitaja, sosiaalityöntekijä ja erikoislääkäri. Tiimiin ohjaudutaan lähetteellä, jossa lähettävä taho voi olla esimerkiksi etsivä nuorisotyö, koulupsykologi, kouluterveydenhuolto tai perheneuvola. Lisäksi tiimiin kutsutaan tarvittaessa muita nuoren kanssa työskenteleviä tahoja.
Molemmissa kunnissa toimii pikkulapsitiimi, joka on moniammatillinen tiimi lapsiperheiden hyvinvointia edistävien toimenpiteiden kehittämiseksi. Pikkulapsitiimissä on edustus varhaiskasvatuksesta, perheneuvonnasta, sosiaalitoimesta ja terveydenhuollosta.

Lastensuojelun tarkoituksena on turvata lapsen (alle 18-vuotias) oikeus turvalliseen kasvuun, kehitykseen ja erityiseen suojeluun. Lastensuojelutyötä tekevät lapsiperheiden sosiaalityöntekijät ja perhetyön asiantuntija. Työ koostuu ehkäisevästä lastensuojelusta ja neuvonnasta, yksilö- ja perhekohtaisesta lastensuojelusta sekä lapsiperheiden toimeentulotukiasioiden selvittelystä ja päihdehuollosta. Lastensuojelun tehtävä on toimia avohuollon tukitoimien tarjoajana, kun perheessä on mielenterveys- tai päihdeongelmia. Lastensuojelu koordinoi asiakkaita eteenpäin palveluihin ja seuraa asiakkaidensa palveluiden käyttöä. Lastensuojelun asiakkaalle laaditaan asiakassuunnitelma yhdessä perheen sekä tarvittaessa lapsen ja perheen kanssa työskentelevien muiden viranomaisten kanssa.

RAVITSEMUS

Kihniön kunnan hyvinvointisuunnitelman painopistealueena vuosille 2017- 2020 on kouluruokailun kehittäminen ja lasten ja nuorten sekä vanhempien osallistaminen kouluruokailun kehittämisen suunnitteluun sekä kouluaikaisen ruokailun ja välipalatarjonnan kehittäminen. Vuonna 2017 julkaistu kouluruokailusuositus antaa suuntaviivat kouluaikaisen ruokailun ja ruokakasvatuksen toteuttamiseen. Kihniön yhtenäiskoulussa ravitsemushuollossa on otettu huomioon Pirkanmaan

alueellisen ravitsemussuunnitelman tavoitteet sekä Syödään ja opitaan yhdessä-kouluruokasuositus. Ravitsemuksellisen elintapaohjauksen keinoina käytetään yhteistyötä kouluterveyden hoitajan kanssa ja Neuvokas-perhe mallin ohjeita. Lisäksi Kihniön yhtenäiskoulussa on otettu käyttöön Pirkanmaan maakuntavalmistelussa luotu Ruokalatoimikuntamalli, jolla vahvistetaan perheiden osallisuutta kouluruokailun kehittämiseen. Oppilaita kannustetaan osallistumaan kouluruokailun ja etenkin ruokailuhetkien suunnitteluun, toteuttamiseen ja arviointiin ja apuna on kyselyt. Lasten ylipainotilastot ovat osoittaneet nousua 2000- luvulla koko maassa ja erityinen huoli huomattiin myös Kihniöllä. Tilanteeseen puuttuseksi vuonna 2021 Kihniön kunta pääsi osallistumaan Parkanon kaupungin kanssa yhteiseen ruokakasvatushankkeeseen nimeltään KOKOAVA, Hankeen avulla yhtenäiskoulussa ja varhaiskasvatuksessa otettiin käyttöön Nykytila-arviointi työkalu, Maukas-kouluruokamalli sekä neuvokas-perheen elintapasuosituksia .

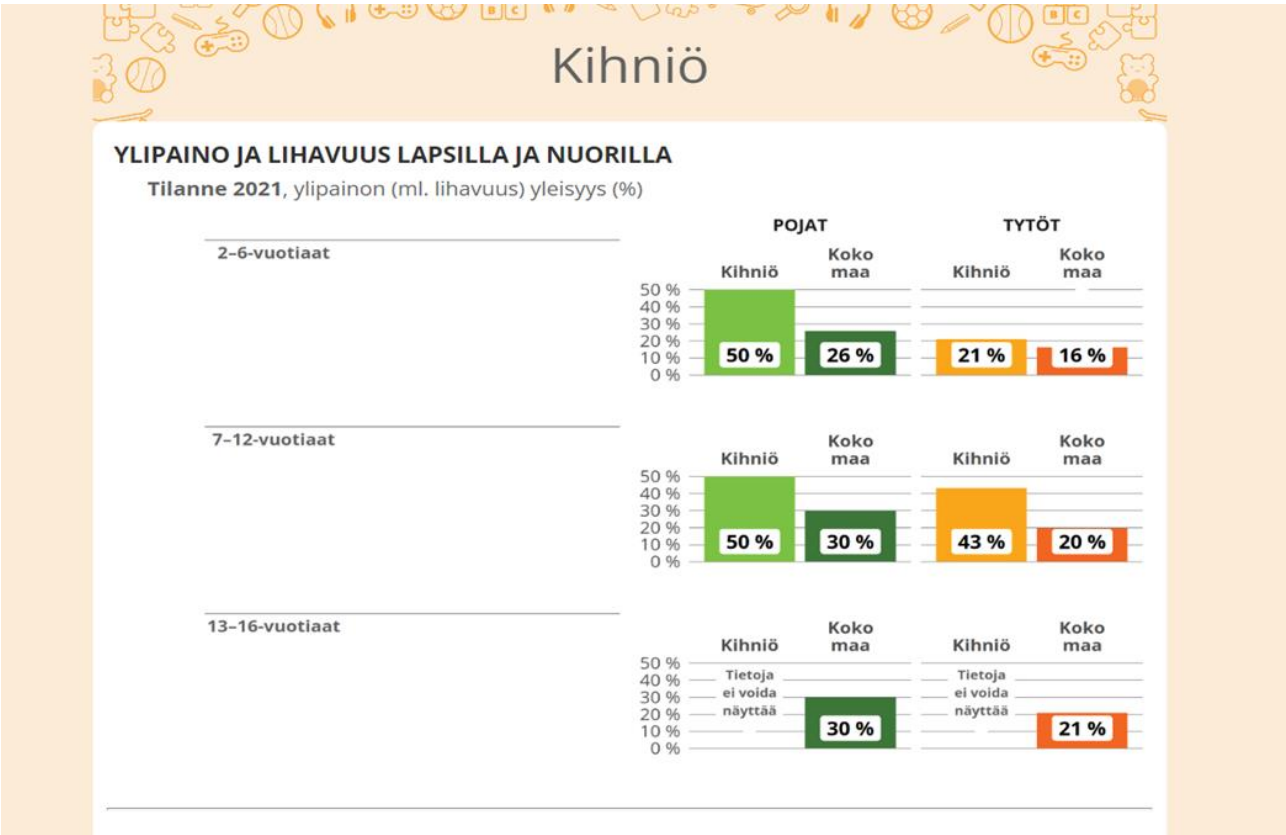

NUORET JA NUORET AIKUISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveyden ja käyttäytymisen häiriöiden vuoksi työkyvyttömyyseläkettä saavat 16 - 24-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

TYÖIKÄISET

Elintavat, elämänlaatu ja osallisuus

Mielenterveysperusteisesti sairauspäivärahaa saaneet 25 - 64-vuotiaat / 1 000 vastaavanikäistä

Työkyvyttömyyseläkettä saavat 25 - 64-vuotiaat, % vastaavanikäisestä väestöstä

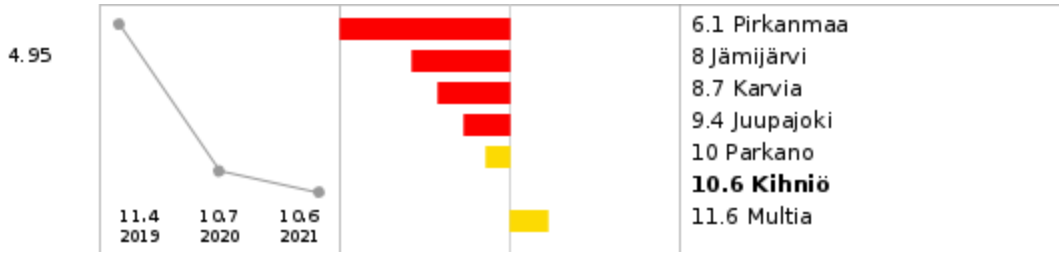

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 15 - 49-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

Perusterveydenhuollon avohoidon lääkärikäynnit 50 - 64-vuotiailla / 1 000 vastaavanikäistä

TYÖIKÄISET – Yhteenveto

Koko Suomessa työikäisessä väestössä terveyserot ovat selkeitä. Alemmissa sosiaaliryhmissä terveys ja elämänlaatu ovat keskimäärin huonompia, elintavat epäterveellisemmät, ennenaikainen kuolleisuus suurempaa, elinvoimaiset vuodet vähäisempiä sekä toiminta- ja työkyky heikompaa. Alemmissa sosiaaliryhmissä sosiaali- ja terveydenhuollon sekä muiden alojen palvelujen käyttö on tarpeeseen nähden riittämätöntä. Tämä johtuu sekä palvelujärjestelmän eriarvoisuudesta että pienituloisten vähäisemmästä hoitoon hakeutumisesta. Työntekijäammateissa on monenlaisia riskejä. Ne voivat olla fyysistä kuormitusta tai liittyä esimerkiksi aineisiin, joita työssä joutuu käsittelemään. Työpaikan ilmapiiri ja työkulttuuri voivat olla myös heikkoja. Monissa työntekijäammateissa työperäisiin riskeihin yhdistyvät elämäntilanteen ja terveyskäyttäytymisen riskit. Kaikki tämä voi näkyä lisääntyneinä sairauspoissaoloina. Työhön ja elintapoihin liittyvät riskit voivat vaikuttaa varhaiseen eläkkeelle jäämiseen ja jopa ennenaikaiseen kuolleisuuteen. Työkyvyttömyyseläkkeelle siirrytään usein työntekijäammateista, joihin sisältyy ruumiillisesti rasittavaa työtä. (THL)

Kihniön työikäisistä suuri osa on perheellisiä ja heidän hyvinvointinsa vaikuttaa koko lähipiiriin. Työkyvyn tuki, työturvallisuudesta huolehtiminen sekä työhyvinhyvinvointi ja työilmapiiri ovat ensiarvoisen tärkeitä työikäisten terveyden edistämisen keinoja. Työterveyshuollon tuki ja mm. työterveyslaitoksen työkyvynohjelmat on henkilöstön hyvinvoinnin edistämisen kannalta tärkeä apu. Keskustelua työntekijöiden sekä esimiesten jaksamisesta sekä säännölliset kehityskeskustelut kannattaa toteuttaa säännöllisesti.

Kihniön kunta on mukana valtakunnallisessa työllisyyden kuntakokeilussa, joka alkoi maaliskuun 2021 alussa. Kokeilussa Parkanon kaupunki vastaa TE-palveluiden tuottamisesta myös kihniöläisille pitkäaikaistyöttömille, jotka eivät saa ansioturvaa, alle 30-vuotiaille työttömille työnhakijoille, maahanmuuttajille ja vieraskielisille työnhakijoille.

Kokeilun aikana uusi työnhakija ilmoittautuu normaalisti Parkanon TE-toimistoon, joka ohjaa kokeilun piiriin kuuluvat asiakkaat kunnan asiakkaiksi. Käytössä on Oma asiointi palvelu. Kokeilussa asiakas saa hänelle nimetyn OMA-valmentajan, joka tukee häntä työnhaussa ja neuvoo työttömyyteen liittyvissä viranomaisasioissa. OMA-valmentaja koordinoi asiakkaalle yhdessä hänen kanssaan yksilöllisen polun kohti työtä, koulutusta tai muita palveluja.
Työllisyyden kuntakokeilujen tavoitteena on nykyistä tehokkaammin edistää työttömien työnhakijoiden työllistymistä sekä koulutukseen ohjautumista ja tuoda uusia ratkaisuja osaavan työvoiman saatavuuteen. Kokeilujen tarkoituksena on parantaa erityisesti pidempään työttömänä olleiden ja heikossa työmarkkina-asemassa olevien pääsyä työmarkkinoille. Pirkanmaalta kokeilussa on mukana 22 kuntaa, ja ne muodostavat yhdessä oman kokeilualueen. Kokeilun alkaessa Pirkanmaan TE-toimistosta siirtyy yhteensä noin 30 000 asiakasta kokeilualueen kuntiin. Työllisyyden kuntakokeilut alkavat 1.3.2021 ja kestävät 30.6.2023 saakka. Kokeilut perustuvat eduskunnan hyväksymään lakiin työllisyyden edistämisen kuntakokeilusta.
Työttömien terveystarkastukset ovat ilmaisia ja aikuisneuvola toteuttaa ne.

IKÄIHMISET

Erityiskorvattaviin lääkkeisiin psykoosin vuoksi oikeutettuja 65 vuotta täyttäneitä, % vastaavanikäisestä väestöstä

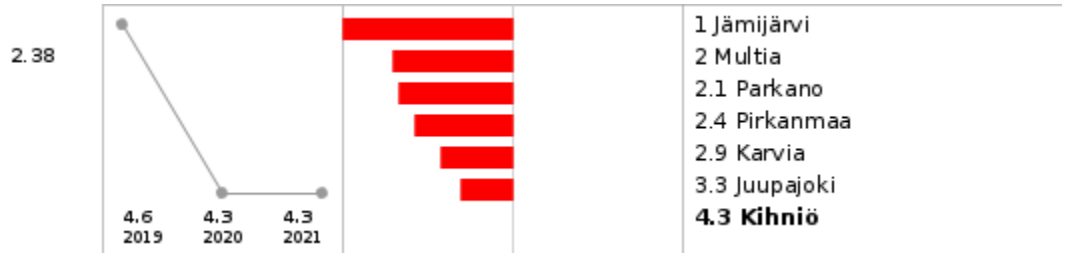

Täyttä kansaneläkettä saaneet 65 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

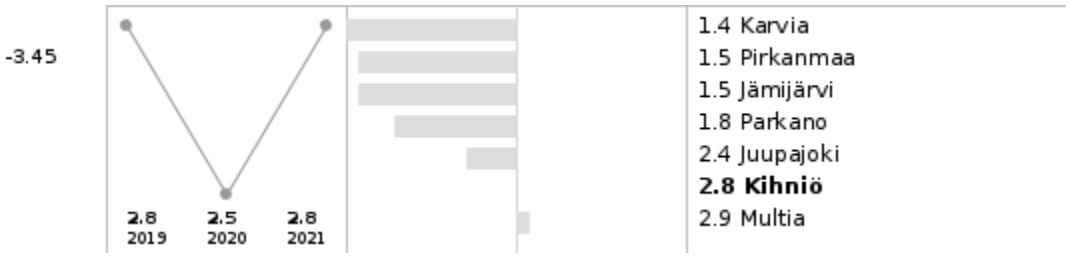

Kotona asuvat 75 vuotta täyttäneet, % vastaavanikäisestä väestöstä

Säännöllisen kotihoidon piirissä 30.11. olleet 75 vuotta täyttäneet asiakkaat, % vastaavanikäisestä väestöstä (-2018)

IKÄIHMISET – Yhteenveto

Parkanon ja Kihniön sote-yhteistoiminta-alueen Ikääntyneen väestön hyvinvointisuunnitelma vuosille 2017–2025 päivitettiin vuonna 2019 sekä vuosittain päivitetään alueen Ikäihmisten palveluopas, josta löytyvät yhteystiedot palveluihin. Ikääntyville on Kihniöllä tarjolla monenlaista yhdistys ja kerhotoimintaa, viimeisimpänä on tarjolle tullut kesällä 2022 viikoittain auki oleva Ikätori, joka vahvistaa asiakaspalvelua ja on kaikille avoinna Kihniön terveys- ja palvelukeskuksen tiloissa. Kunnan vapaa-aikatoimi, seurakunnat, eläkeliitto, Petäjä-opisto sekä aktiiviset yhdistykset tarjoavat harrastus- ja vertaistoimintaa.

Ikäystävällisessä kunnassa iäkkäiden asukkaiden toiveita ja tarpeita kuunnellaan, jotta heillä on mahdollisuus omannäköiseen elämään. Suurin osa iäkkäiden ihmisten käyttämistä palveluista on muita kuin sosiaali- ja terveyspalveluja. Kunta vaikuttaa merkittävästi siihen mitä palveluja kunnassa on tarjolla, miten helposti palveluja on saatavilla, kuinka lähellä ja saavutettavissa palvelut ovat, kuinka selkeä ja toimiva kokonaisuus palveluista muodostuu. Palvelut voivat olla helposti saavutettavissa monin tavoin. Ne voivat sijaita fyysisesti lähellä, liikkua asiakkaan luokse tai olla sähköisinä paikasta riippumattomia.

Kun kunta panostaa yhdenvertaisesti asukkaidensa hyvinvointiin, myös iäkkäät pääsevät mukaan yhteisön elämään. Tunne osallisuudesta vahvistaa hyvinvointia ja ehkäisee yksinäisyyttä. Yksinäisyyden kokemus on ikääntyvillä on lisääntynyt kunnassa merkittävästi koronapandemian aikana ja huoli siitä on ollut esillä useissa ikääntyvien tilaisuuksissa ja vanhusneuvostossa.

Kunnan kannattaa

Järjestää asukkaille tiloja ja tapoja tehdä yhdessä ja kohdata toisiaan

Luoda kansalaisjärjestöille ja vapaaehtoistyölle hyvät edellytykset toimia alueella

Tarjota iäkkäille mahdollisuuksia opiskella, liikkua ja harrastaa kulttuuria

Kuulla iäkkäitä kunnallisessa päätöksenteossa, esimerkiksi kunnanvaltuustossa ja vanhusneuvostoissa

Ottaa huomioon päätösten vaikutukset ikäihmisiin.

Väestön vähenemä Kihniöllä on ollut tilastokeskuksen ennustamaa kehitystä nopeampaa. Erityinen haaste niin Kihniöllä kuin koko maassa on väestön ikääntyminen. Väestön ikääntymisen myötä erityisesti ikäihmisten palvelujen tarve kasvaa. Väestöllisellä eli demografisella huoltosuhteella tarkoitetaan alle 15-vuotiaiden ja 65 vuotta täyttäneiden määrän suhdetta 15 - 64 vuotiaiden (työikäisten) määrään. Väestöllinen huoltosuhde pysyi tasaisesti 50:n molemmin puolin 1970-luvulta lähtien, mutta kääntyi kasvuun 2010-luvulla. Huoltosuhteen voimakasta kasvua selittää erityisesti väestön vanheneminen, kun sodan jälkeen syntyneet suuret ikäluokat ovat ylittäneet 65 vuoden iän ja heitä nuorempien ikäluokkien koot ovat tasaisesti pienentyneet. Matala syntyvyys ja eliniän piteneminen nostavat huoltosuhdetta myös tulevaisuudessa. Mitä pienemmästä kunnasta on kyse, sitä heikommaksi tilanne kehittyy ennusteen mukaan.

Ikäihmisten palveluiden laatusuosituksen mukaan hyvinvointia ja terveyttä edistävillä palveluilla voidaan lisätä toimintakykyisiä elinvuosia ja siirtää muiden palvelujen tarvetta elinkaarella myöhempään vaiheeseen. Tällä tavoin voidaan parantaa iäkkään ihmisen elämänlaatua ja samalla hillitä mm. sosiaali- ja terveyspalvelujen menojen kasvua. Kihniöllä kunnan yli 75-vuotiaista säännöllisen kotihoidon piirissä olleiden määrä on kasvanut koko ajan, ollen v.2018 yhteensä noin 18,8%. Tämä kehitys alkaa näkyä vuodesta 2017 alkaen. Omaishoidon tuen 75 vuotta täyttäneiden hoidettavien määrä on Kihniöllä korkea, sekä omaishoitajien ikä myös korkea. Omaishoitoa tukemalla voidaan merkittävästi laskea tulevien vuosien palvelumenojen nousupainetta sekä auttaa kuntalaisia elämään laadukasta elämää mahdollisimman pitkään kotona.

Erityinen huomio tulee kiinnittää kaatumisen ehkäisyyn, sillä yli 65-vuotiaiden kaatumisiin ja putoamisiin liittyvät määrät ovat Kihniössä nousussa. Kunta on luonutkin matalan kynnyksen liikkumisryhmiä ikääntyville ja kotihoidolla on käytössään kaatumisen ehkäisyyn kartoitusmalli. Kuitenkin luustoterveydestä ja monipuolisesti liikunnasta, näkökyvystä ja kodin turvallisuudesta tulee tiedottaa aktiivisesti ja kannustaa kaatumisen ehkäisytoimiin.

KAIKKI IKÄRYHMÄT

Kelan sairastavuusindeksi, ikävakioitu (-2017)

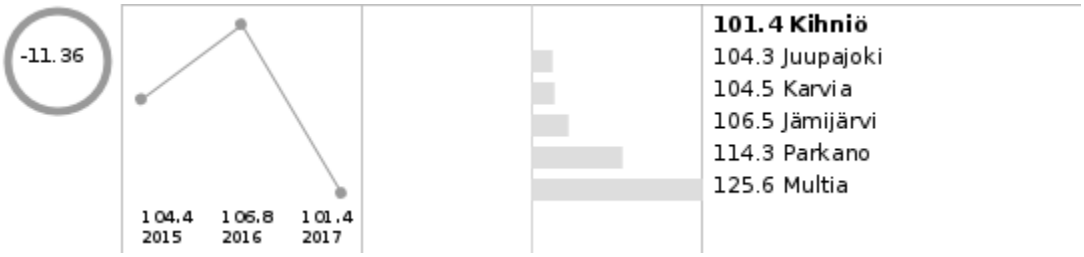

Äänestysaktiivisuus kuntavaaleissa, %

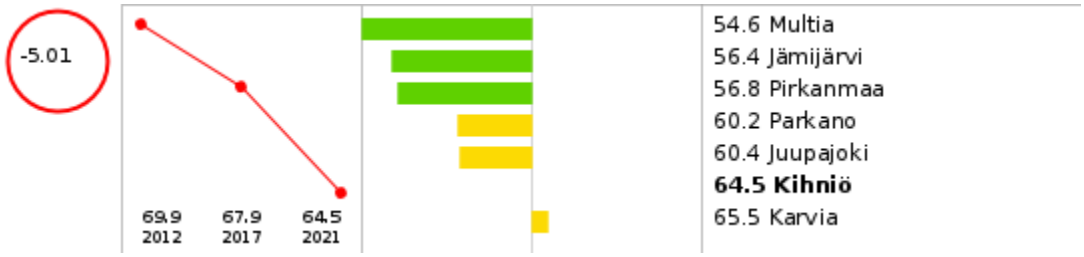

Turvallisuus, asuminen ja ympäristö

Poliisin tietoon tulleet henkeen ja terveyteen kohdistuneet rikokset / 1 000 asukasta

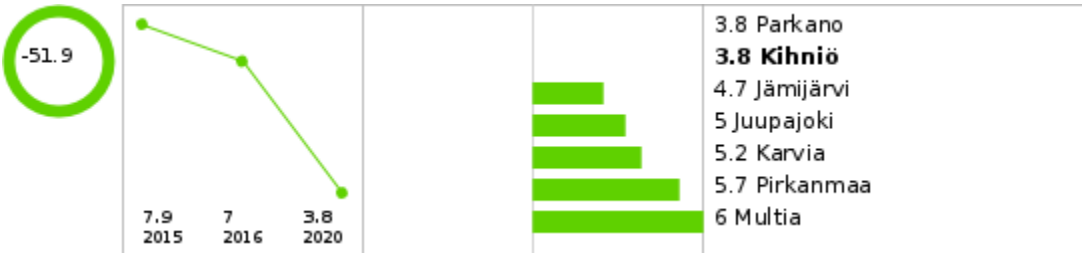

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Perusterveydenhuollon avohoidon kaikki lääkärikäynnit / 1 000 asukasta

KAIKKI IKÄRYHMÄT – Yhteenveto

VAPAA-AIKAPALVELUT, LIIKUNTA JA KULTTUURI
Kihniön kunnassa toimii vapaa-aikapalveluissa ohjaaja, joka on tehnyt myös nuorisotoimen ja kulttuurisihteerin tehtäviä. Vapaa-aikapalvelut ovat myös yhteyshenkilö kunnan yhdistys- ja järjestötoimintaan. Vuonna 2021 palkattiin hankeavustuksella liikuntaneuvoja, joka auttaa kuntalaisia toimintakyvyn tulemisessa antamalla yksilöllisitä elintapaohjausta ja vetämällä liikuntaryhmiä. Kihniön kunnassa on panostettu merkittävästi viimevuosina liikkumisympäristöihin ja luontokohteisiin sekä liitytty Geoparka-alueeseen. Merkittävä osa parannuksista on saatu hankeavustuksilla.

Suuren osan vapaa-ajan toiminnasta järjestää paikalliset yhdistykset ja sekä yritykset. Kansalaisopisto järjestää Petäjä-opisto ja musiikkikasvatusta Ylä-Satakunnan musiikkiopisto. Kunnassa toimii yksi liikuntayhdistys Kihniön urheilijat ry, joka järjestää sarjakilpailuja kesällä ja hiihoa talvella, uimakoulukuljetuksia Jalasjärven uimahalliin.
Kihniön kunta tarjoaa kuntalaisille monipuolisesti liikkumisympäristöjä
- Kuntosali, joka siirtyi uuteen esteettömään paikkaan keväällä 2022
- Liikuntareitti Pyhäniemiestä Käskyvuoreen, toimii talvisin hiihtolatuna josta valaistua osuutta 4km. Käskyvuoren estettön laavu- ja näköalapaikka torneineen
- Urheilukenttä, jonka pinta uudistettiin tekonurmeksi kesällä 2022
- Uusi liikuntakeskus koulun vieressä johon valmistui pienpelikaukalo, jääkiekkokaukalo ja pumptruck rata.
- Suutarinpuiston lähiliikuntapaikka, Op-perhepuisto ja Arboterum-puistoalue Puumilan taitotaolon vieressä
- Uima-allas vuorot kuntalaisille Kihniön terveys- ja palvelukeskuksella
- Liikuntasalivuorot ilmaiseksi koulupäivien jälkeen kuntalaisille

KUNTALAISTEN LIIKUNTA-AKTIIVISUUS
Kuntalaisten liikunta-aktiivisuuden nousu näkyy myös kihniöläisten palvelujen käytössä. Korona-aikana ihmisten halu terveyden edistämiseen ja luonnossa liikkumiseen on selvästi noussut. Erityisesti aktiivisuutta voidaan seurata kunnan kuntosalin käyttäjämäärillä, jotka ovat kasvaneet yli puolella ostettujen korttien perusteella. Uimavuoroista ja vesijumpparyhmistä on tullut suosittuja,

Petäjä-opiston ryhmät ovat Kihniössä kasvattaneet osallistujia, Liikuntaneuvojan työ on lisännyt osaltaan liikkumisaktiivisuutta ja matalan kynnyksen ohjattuja ryhmiä kuten ikäihmisten kuntosaliryhmä, boccia-kerho sekä ohjatut liikuntapuiston ryhmät ovat lisänneet suosiota. Ulkoilureittien ja hiihtoladun käyttäjät sekä pyöräilytapahtumiin osallistujien määrä on selkeästi noussut.

KIRJASTOPALVELUT

Viime valtuustokaudella kirjastossa järjestettiin lukuisia, eri kohderyhmille suunnattuja yleisötapahtumia, joille oli yhteistä maksuttomuus ja osallistumisen helppous. Koronapandemian aikana, kun muut tapahtumat olivat tauolla, järjestettiin kaikille avoin verkkoluento lapsille lukemisen tärkeydestä. Kansalaisten digitaitojen kohentamiseen järjestettiin useita tilaisuuksia, osittain Mukanetin tuella ja myös ilmoitettiin, että ajanvarauksella on mahdollista päästä henkilökohtaiseen neuvontaan. Tämä mahdollistui kun henkilökunta osallistui Tampereen alueellisen kehittämiskirjaston tarjoamaan digiajokorttikoulutukseen ja suoritti ajokorttitutkinnon.
Kirjastossa kokoontuvaa lukupiiriä pidetään tärkeänä henkireikänä osallistujille. Mukaan mahtuisi enemmänkin piiriläisiä.Kirjaston fyysinen kynnys madaltui ja aineistoihin käsiksi pääsy helpottui, kun saatiin rahoitus ja päätös omatoimikirjaston rakentamiseen. Laitteisto asennettiin talvella 2021 ja otettiin käyttöön elokuussa 2021. Kellonajat eivät enää määrää kirjastossa asiointia.

KULTTUURIHYVINVOINTI

Kihniön kulttuuripalvelut järjestää kunnassa vapaa-aikaohjaaja. Erilaiset näyttelyt,retket, konsertit ja Art Festivotapahtumat ovat rytmittäneet kunnan kulttuuritapahtumia. Suomen täyttäessä 100-vuotta vuonna 2017 koki kulttuuritapahtumat uuden nousukauden ja Kihniössäkin yhteisöllisyys nousi selvästi. Kihniön kunnan 100-vuotisjuhlavuonna 2020 järjestettiin useita erilaisia kulttuuritapahtumia, joista osa jouduttiin kuitenkin koronapandemiatilanteen vuoksi perumaan ja korvattiin digitaalisin keinoin.
Pirkanmaan alueellinen hyvinvointikulttuurisuunnitelma on huomioitu myös Kihniössä ja järjestetty tapahtumia myös kohderyhmittäin henkilöille, jotka eivät itse tapahtumapaikalle pääse kuten erilaiset vierailut asumispalveluyksiköihin. Kirjastolla on myös kirjastokassipalvelu, jolla saa lukemista kotiin.

TERVEYSPALVELUT

THL:n sairastavuusindeksi on ollut vuodesta 2014 vuoteen 2019 Kihniössä laskeva, viimeisin tieto 2019 ikävakioitu luku oli 108,5 ja se sijoittuu suomessa keskitasoon.Indeksi kuvaa kuntien ja alueiden väestön sairastavuutta suhteessa koko maan tasoon. Indeksissä on otettu huomioon seitsemän eri sairausryhmää ja neljä eri painotusnäkökulmaa, joista sairauksien merkitystä arvioidaan. Indeksin sisältämät sairausryhmät ovat syöpä, sepelvaltimotauti, aivoverisuonisairaudet, tuki- ja liikuntaelinsairaudet, mielenterveyden ongelmat, tapaturmat ja dementia. Indeksissä kunkin sairausryhmän yleisyyttä painotetaan sen perusteella, mikä on ko. sairausryhmän merkitys väestön kuolleisuuden, työkyvyttömyyden, elämänlaadun ja terveydenhuollon kustannusten kannalta.

Terveyspalveluihin kuuluiva lääkärin ja hoitajien vastaanotot, kuntoutuspalvelut, kuvantaminen, laboratoriotoiminta, suun terveydenhuolto ja erikoissairaanhoito. Parkanon terveyskeskuksesta saa hoitoa ympäri vuorokauden. Ensiapu ja kiireellinen vastaanotto on tarkoitettu välitöntä ja kiireellistä hoitoa vaativien sairauksien ja tapaturmien hoitoon. Sairaanhoitaja arvioi hoidon tarpeen, ja lääkäri on saatavilla ympäri vuorokauden. Lääkärin ja hoitajan ei-kiireelliset vastaanotot sekä Parkanossa että Kihniöllä toimivat ajanvarauksella. Käytössä on lääkäri-hoitaja -työparimalli. Terveyskeskuksen hoitajat arvioivat asiakkaan hoidontarpeen ja varaavat ajan vastaanotolle. Asiakkaille, joilla on yksi tai useampia pitkäaikaissairauksia, pyritään nimeämään oma hoitaja/oma lääkäri, jolloin kaikki yhteydenotot, ajanvaraukset, laboratoriovastausten tiedustelu ja reseptien uusintapyynnöt kulkevat pääsääntöisesti omahoitajan kautta.

Parkanossa on röntgen, joka on käytettävissä arkipäivisin. Röntgenlääkäri käy kerran viikossa Parkanossa tekemässä myös ultraäänitutkimuksia. Fimlabin laboratoriopalvelut ovat käytettävissä arkipäivisin. Parkanossa päivittäin ja Kihniöllä kolmena päivänä viikossa. Laboratoriotutkimuksiin tarvitaan lääkärin tai hoitajan lähete. Parkanon terveyskeskussairaalassa hoidetaan akuuttia osastohoitoa vaativia ja erikoissairaanhoidosta jatkohoitoon siirtyneitä potilaita. Kihniöllä on myös terveyskeskussairaala, mutta akuuttiosastohoito on keskitetty Parkanon osastolle, jossa toimi myös kuntoutusyksikkö. Sairaanhoitopiirin tarjoaman erikoissairaanhoidon lisäksi käytettävissä on Pihlajalinnan laajat erikoislääkäripalvelut muun muassa Pihlajalinna Parkano lääkäriasemalla, Koskiklinikalla ja Jokilaakson Sairaalassa. Erikoislääkärille hakeudutaan terveyskeskuslääkärin lähetteellä tai yksityisesti itse maksaen. Hoitokoordinaattori huolehtii palvelun kulusta.. Suun terveydenhuollon tehtävänä on tarjota ikääntyneelle väestölle suun terveydenhuollon palvelut yksilöllisen hoidontarpeen mukaisesti. Hammashoitolat sijaitsevat Parkanon ja Kihniön terveyskeskuksissa. Ajanvaraus puhelimitse.

SOSIAALIPALVELUT

Sosiaalipalveluiden toiminta tilastoja seurataan Kihniön kunnan tilinpäätöksessä, joten niitä ei tässä erikseen avata. Sosiaalityön kokonaisuudella pyritään edesauttamaan kuntien asukkaiden hyvinvointia ja ehkäisemään ongelmien syntyä tai vaikeutumista. Sosiaalityön tavoitteena on tukea asiakkaan hyvinvointia ja itsenäistä selviytymistä erilaisissa elämäntilanteissa kuten työttömyyden, taloudellisten vaikeuksien, asunnottomuuden, sairastumisen, vammautumisen, mielenterveys- ja päihdeongelmien tai kriisitilanteen sattuessa. Parkano-Kihniö yhteistoiminta-alueen sosiaalipalveluissa työskentelee sosiaalityön päällikkö, sosiaalipalvelusihteeri, suunnittelija, kolme sosiaalityöntekijää, kolme sosiaaliohjaajaa, kaksi vanhustyön asiantuntijaa, yksi perhetyön asiantuntija ja yksi vammaispalvelun asiantuntija. Sosiaalityö on matalan kynnyksen palvelua. Asiakas tai läheinen ottaa usein yhteyttä suoraan työntekijään. Sosiaalityöntekijä tai -ohjaaja ja asiakas tekevät yhdessä palvelutarpeen kartoituksen ja suunnitelman arjen tueksi. Asiakkaan saama apu voi olla yksilölliseen palvelutarpeeseen perustuvaa palvelua, taloudellista tukea (esim. toimeentulotuki) tai neuvontaa ja ohjausta liittyen esimerkiksi sosiaaliturvaan ja palveluihin. Periaatteena on, että työntekijä tapaa aina uuden asiakkaan kokonaistilanteen selvittämiseksi. Asiakasta ohjataan ja neuvotaan eri palveluiden suhteen ja tarvittaessa hänet ohjataan muiden tarvittavien palveluiden pariin. Sosiaalityön lähtökohtana on, että yhteistyötä tehdään paljon erilaisten toimijoiden kanssa. Yhteistyötahoina voivat toimia esimerkiksi terveydenhuollon,

lapsiperheiden, järjestöjen tai työllisyyden hoidon toimijat. Esimerkiksi pitkään työttömänä olleille henkilölle sosiaalityöntekijä, TEtoimisto (työ- ja elinkeinotoimiston) ja asiakas laativat yhdessä aktivointisuunnitelman. Suunnitelmassa kartoitetaan asiakkaan kokonaistilanne, jonka pohjalta mietitään erilaisia vaihtoehtoja asiakkaan työllistymisen edistämiseksi. Suunnitelman tavoitteena on paitsi parantaa asiakkaan työllistymisedellytyksiä myös edesauttaa hänen elämänhallintansa kehittymistä.

Päihde- ja mielenterveyspalvelut kuuluvat sosiaalityön palveluihin. Ne sisältävät neuvontaa, tietoa erityispalveluista ja kuntoutusvaihtoehdoista, hoitoon ohjausta ja päätöksen tekoa esimerkiksi kuntoutushoidon tai asumispalvelun myöntämisestä. Palvelun tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden ongelmakäyttöä, siihen liittyviä sosiaalisia ja terveydellisiä haittoja sekä edistää mielenterveys- ja päihdeongelmaisen ja hänen läheistensä toimintakykyä ja turvallisuutta. Mielenterveys- ja päihdepalveluissa painottuvat ensisijaisesti paikalliset, perustason avohuollon palvelut. Mikäli kotiin annettavilla avohuollon palveluilla ei pystytä vastaamaan asiakkaan palvelutarpeeseen, myönnettäväksi voivat tulla esimerkiksi asumispalvelut. Päihdesosiaalityössä yhteistyötä tehdään kunnan työpajan, TE-toimiston, Kelan, mielenterveys- ja päihdepalveluiden, terveyspalveluiden, oppilaitosten ja seurakunnan kanssa. Sosiaalityöntekijä voi ohjata asiakkaan muihin palveluihin tai asiakkaat ohjautuvat sosiaalityöntekijän vastaanotolle muiden palveluiden kautta.

Vuoden 2021 syksyllä aloitti uutena sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistyömuotona PIRSOTE-hanke kehitystyössä SOSTER-työryhmä, joka koostuu nimetyistä sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisista. Ryhmän työskentely painottuu paljon palveluita käyttäviin ns. monipalveluasiakkaisiin. Työskentelyn tavoitteena on asiakkaan luvalla ja yhdessä asiakkaan kanssa löytää tehokkaan yhteisen työskentelyn avulla toimivat palvelut sekä vähentää eri tahoilla tehtävää päällekkäistä työtä. Myös muuta yhteistyötä terveydenhuollon suuntaan on kehitetty nimeämällä työikäisten palveluiden yksi sosiaaliohjaajista terveydenhuollon yhteyshenkilöksi.

Kihniön ja Parkanon yhteistoiminta- alueen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma valmistui 2022 ja siinä on tarkasteltu mielenterveys- ja päihdepalveluiden kokonaisuutta sekä päihteiden käytön ja palveluiden tilannetta. Kihniössä rikoksia tehdään vähän, päihteiden käytön aiheuttamia ilmiöitä raportoituu vähän ja huumausaineiden käyttöä ei ole tiedossa. Kuitenkin päihteiden käytöstä aiheuttavat ongelmat näkyvät palveluiden sisällä terveys- ja sosiaalipalveluissa asiakkaiden kautta sekä nuorison päihteiden käyttö jonkun verran koulumaailmassa. Päihdeongelmat yksilöiden kohdalla aiheuttavat merkittävää haittaa käyttäjälle ja hänen läheisilleen. Edelleen suurimpana ongelmana on alkoholi ja siitä aiheutuvat ongelmat arjessa, työssäkäynnissä ja perhesuhteissa. Koronaaikana on tiedossa ikäihmisten lisääntynyt alkoholikulutus kotona. Lähisuhdeväkivallan ehkäisy kuuluu kaikille toimijoille ja sen ehkäisyyn tulee enemmän kiinnittää huomiota, jotta avun hakemisen kynnys madaltuu.

2.1 Kouluterveyskyselyn tulokset

Vuoden 2021 kouluterveyskyselyn tulokset ovat tulleet koululle ja ne on käsitelty oppilashuollossa sekä lautakunnassa. Kouluterveyskyselyn tuloksia on valtakunnallisesti suositeltu jakamaan myös vanhemmille, osallisuuden ja yhteistyön lisäämiseksi. Oppilashuollossa ja kunnan hyvinvointityössä kyselyn tulokset antavat suuntaa siitä, mitä osa-alueita hyvinvointityössä tullaan jatkossa painottamaan sekä määrittää toimenpiteitä joihin ryhdyttäneen.

Kouluterveyskyselyn tuloksia voi käydä katsomassa itsenäisesti osoitteessa:
https://thl.fi/fi/tutkimus-ja-kehittaminen/tutkimukset-ja-hankkeet/kouluterveyskysely/kouluterveyskyselyn-tulokset

Palvelussa on tänä vuonna kuitenkin löydettävissä vain 4.- 5. luokkalaisten kyselyn tulokset ja niistäkin vain vähäisesti vastauksia. Vastausten vähäisyys ja 8.- 9. luokkalaisten vastausten puuttuminen johtuu liian pienestä vastausmäärästä. Tuloksia ei tällöin julkaista yksilönsuojaan vedoten. Koulu sai 8.- 9. luokkalaisten vastauksista kuitenkin lyhyen taulukkokoonnin, jossa ei eritelty koulun tuloksia, mutta verrattiin niitä Pirkanmaan kokonaistuloksiin (vertailussa esitetty poikkeaako Pirkanmaan tuloksesta vai ei ja kumpaan suuntaan). Seuraavassa on lyhyt tiivistelmä tuloksista. Kokonaisuudessaan huoli 4.- 5. luokkalaisista on kasvamaan päin, sillä tulokset näyttivät negatiivisesti kehittyviltä. Joskin on otettava huomioon varsin poikkeuksellinen vastausvuosi. Koronasulkujen vaikutuksia tulee arvioida tulosten suhteen.

Elintavat:

- Koululla tarjoiltava aamupala lisännyt aamupalaa syövien lasten määrää. Joskin edelleenkään 21,1% lapsista ei syö aamupalaa joka arkiaamu. Myös nuorilla (8.-9. lk) aamupala jää useammin syömättä kuin pirkanmaalla yleensä.
- Kihniöllä vain 28,6% 4. 5. luokkalaisista lapsista vastaa liikkuvansa vähintään tunnin päivässä ja tämä luku on varsin heikko (koko maa 42%).
- 4.-5 luokkalaisista 44,8 % kokee usein, ettei nuku tarpeeksi. 8.-9lk nuoret nukkuvat pirkanmaalaisiin ikätovereihin verrattuna useammin alle 8 tuntia yössä.
- Nuorten hampaiden harjas kahdesti päivässä edelleen vähäistä.
- 4.-5 luokkalaisista riippuvuutta puhelimista/netistä kokee 39,3%, mikä on enemmän kuin koko maassa ja riippuvuusoireilu huomattavasti suurempaa 21,4% kuin koko maassa (15,9%). 25% vastaa jättäneensä syömättä netin takia.
- Salaattia syö jokaisena arkipäivänä koululounaalla 41,4% 4.-5 luokkalaisista

Hyvinvointi, osallisuus ja vapaa-aika

- Tyytyväisyys elämään Pirkanmaan tasolla hyvää.
- Vaikutusmahdollisuudet koulussa sekä 8.-9 luokalla ja 4.-5- luokalla koettuna Pirkanmaahan ja koko maahan nähden todella hyvällä tasolla. 65,4% (koko maa 44,7%).
- Harrastaminen 4.- 5. luokkalaisilla vähentynyt edellisen kyselykerran 100%:sta 76,5%:iin.

- Kaikilla 4.-5 luokkalaisilla vähintään yksi kaveri.
- Osallisuuden kokemus (kokee olevansa tärkeä osa koulu- tai luokkayhteistä) luokka- ja kouluyhteisöön matalaa Pirkanmaahan verrattuna. Myös luokkalaisten viihtyvyys keskenään laskenut.

Koulunkäynti

- Levottomuus luokassa koetaan suureksi /kasvaneeksi. Opiskelurauhan kokee vain 23,5% oppilaista (4.-5 lk).
- Koulu-uupumus kohonnut koko maassa, mutta meillä koko maata yleisempää.
- Koulussa ollaan mielellään useammin kuin muualla koko maassa, mutta koulunkäynnistä pitää vain 47,1% 4.- 5luokkalaisista (koko maassa pitää 75,6%).
- Luokassa uskalletaan hyvin sanoa mielipiteensä ja muuhun maahan verrattuna opettajilta koetaan saavan oikeudenmukaista ja välittävää kohtelua muuta maata yleisemmin.
- Uutisoitua koulukiusattuna vähintään kerran viikossa tilastoa ei 4.-5. luokkalaista tänä vuonna saatu ja 8. -9. luokkalaisilla luku ei poikkea Pirkanmaan tuloksesta (Pirkanmaa 5.5.%)
-

Koettu terveys

- Nuorten mielialaoireilu pirkaanmaalaisella tasolla myös Kihniössä.
- Koulutapaturmien määrä valtakunnallisesti vielä korkeammalla tasolla.

Perhe

- Keskusteluyhteys vanhempien kanssa koetaan hyväksi, mutta avoimuus laskenut viime kerrasta.
- Koulupäivästä jutteleminen vanhempien kanssa laskenut merkittävästi. Nykyisillään n. puolet 4.-5. luokkalaisista käy tätä keskustelua.

Koulun fyysiset työolot

- Ei mainittavaa. Aiempina vuosina häirinnyt kylmyys ei nyt noussut esille.

Toimenpiteitä, joita jo tehdään:

- Ryhmäytyspäivät
- Hyvinvointitaitojen opettaminen, tunnetaitojen opettaminen oppitunnit tätä varten.
- Huolilaatikot
- Aamupalatarjoilu jatkuu
- Ravitsemusterapeutin koulutus ollut opettajille
- Yhteydenotto hammashoitoon tehty
- Mitä Kuuluu- välitunnit
- Harrastamisenmalli
- Liikuntapuisto
- IPC- menetelmä
- Hoitopolut, palvelupolut kuvattu uudelleen
- Puuttumismallit kiusaamiseen kuvattu uudelleen
- Kirjastoyhteistyö mediakasvatuksessa

2.2 Hyvinvointikyselyn tulokset

Kihniön kunta toteutti kuntalaisille ja vapaa-ajan asukkaille hyvinvointikyselyn huhtikuun ajan 2022. Kyselyllä kartoitettiin laajasti erilaisia hyvinvointiin vaikuttavia tekijöitä. Vastaajat pääsivät antamaan palautetta ja kehitysehdotuksia. Kyselyyn oli mahdollista vastata sähköisesti tai paperilla. Kyselyyn saatiin yhteensä 68 vastausta. Kyselyn tuloksia hyödynnetään kunnan laajan hyvinvointikertomuksen ja -suunnitelman laatimisessa.
Kyselyn vastauksista nousi esiin positiivisia asioita asukkaiden hyvinvoinnin tilasta, mutta myös kehitettävää. Suurin osa vastaajista koki voivansa hyvin ja olevansa pääosin onnellisia. Kirjastoon ja terveyspalveluihin oltiin erityisen tyytyväisiä. Luonnossa liikkuminen koetaan tärkeäksi hyvinvoinnin tekijäksi. Vastaajat antoivat palautetta esimerkiksi kunnan palveluista ja julkisista kulkuyhteyksistä. Kyselyn vastauksista kehityskohteina nousivat osallisuuden kokemus, vaikuttamismahdollisuudet sekä yhdessäoloa ja yhteisöllisyyttä lisäävä tekeminen ja toiminta. Lisäksi toivottiin matalankynnyksen aktiviteetteja, tekemistä nuorille sekä parannusta julkisiin kulkuyhteyksiin. Tulokset ovat nähtävillä kirjastossa paperisena versiona.

2.3 Koronapandemian vaikutukset kuntalaisiin

Suomen todettiin maaliskuussa 2020 olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi. Koronapandemian vuoksi maassa otettiin käyttöön valmiuslaki, joka muutti arkeamme tilapäisesti, mutta merkittävästi. Kuntakentällä oltiin etulinjassa taistelemassa pandemiaa vastaan ja uudelleenjärjestelemässä palveluita yhteiskunnan toimintojen jatkuvuuden takaamiseksi. Teknologian hyödyntäminen oli merkittävässä roolissa yhteiskunnan toimintojen jatkuvuuden mahdollistamisessa koronapandemian aikana ja olemassa olevan digiteknologian käyttö otti suuren harppauksen eteenpäin.

Koronasulkujen ja valmiuslain aika vaikutti Kihniön kunnassa yritysten ja yhdistysten talouteen ja toimintaan ja käytäntöihin, kun ihmisten liikkumista ja kokoontumista rajoitettiin sekä ohjeistettiin suojautumaan hengityssuojilla, käyttämään käsihuuhdetta, pesemään käsiä ja pitämään turvavälejä. Koronapandemian vaikutuksia eri-ikäisiin on vaikea vielä arvioida viruksen edelleen aiheuttaessa vaikutuksia väestön terveyteen tartuntatautitilanteen vaihdellessa. Kuitenkin yksinäisyyden lisääntyminen, ahdistuksen, epävarmuuden tunteet tilanteesta sekä taloudellisten vaikutusten arviointia on näkyvissä ja tutkimuksia valtakunnallisesti aloitettu.

Parkano-Kihniö yhteistoiminta-alueella perustettiin pandemiatyöryhmä, joka kokoontui säännöllisesti ja tiedotti kuntalaisille tilanteesta ja ohjeista valmiustilanteen suhteen. Terveydenhuolto järjestäytyi vastaamaan koronan tuomaan haasteisiin perustamalla infektiovastaanottotilat, varustautumalla suojaimin ja tehostamalla hygieniakäytäntöjä.

Koronatestausta ja jäljitysryhmää sekä rokotteiden saavuttua ajanvarauksen ja tilat rokotustoiminnalle. Pandemian aiheuttaessa sulkutilanteita ja varmistettiin iäkkäiden henkilöiden pärjäämisestä tekemällä soittokierros yli seitsemänkymmentävuotiaille. Yli 70- vuotiaita ja taudille riskiryhmäläisiä erityisesti ohjeistettiin välttämään kontakteja muihin ihmisiin sekä suojautumaan. Tehostetun palvelun yksiköt sulkeutuivat tilapäisesti vierailta. Arjen tueksi perustettiin kauppakassipalvelua- sekä apteekista lääkkeiden kotiin kuljetusta sekä tiedotettiin yhteystiedoista, joista saa neuvontaa.

Kihniön yhtenäiskoulussa toteutettiin hetkellisesti etäopetusta sekä varhaiskasvatuksen toimintaa sopeutettiin sulun aikana. Nuoret joutuivat Suomessa sopeutumaan koronapandemian aikana poikkeuksellisiin rajoituksiin, jotka estivät heitä harrastamasta, käymästä lähikoulua ja tapaamasta muita nuoria. Nuorten elämänpiiri rajautui kotiin ja lähimpiin ihmisiin. Korona-aikana nuorten yksinäisyys lisääntyi sekä osallisuus ja psyykkinen hyvinvointi heikentyivät.
Osallisuus heikentyi erityisesti taloudellisen tilanteensa tai terveytensä erittäin heikoksi kokeneilla sekä sukupuolivähemmistöön kuuluvilla nuorilla. Korona-aika supisti nuorten osallistumisen, elämän hallittavuuden, merkityksellisyyden ja yhteenkuuluvuuden kokemuksia.
Nuoruuteen kuuluu erilaisten asioiden kokeileminen ja kokeminen sekä erilaisten ihmisten tapaaminen. Koska rajoitukset veivät niihin pitkälti mahdollisuudet, korona-ajan rajoitukset tuntuivat nuorten elämässä paljon, mikä saattoi johtaa ahdistukseen ja masennukseen, kertoo johtava tutkija Anna-Maria Isola THL:stä.
Tiedot selviävät Nuorten elinolot -vuosikirjasta 2022, joka kokoaa monitieteisesti tutkimustietoa lasten ja nuorten korona-ajan kokemuksista ja vaikutuksista

2.4 Tulevaisuuden sotekeskus

Pirkanmaan Tulevaisuuden Sote-keskus -hanke muodostaa yhtenäisen hankkeen kaikkien Pirkanmaan kuntien kesken. Hanke on aloitettu 1.10.2020 ja jatkuu 1.1.2023 hyvinvointialueella, jolloin toimintoja yhteensovitetaan hyvinvointialueen käynnistämisen kanssa. Toimintaa ohjaa ja koordinoi Pirkanmaan liitto, kaikille kunnille on osoitettu yhtenäiset kehittämiskohteet/kehittämiskärjet. Näiden lisäksi jokainen kunta/alue on voinut valita lisäkehittämiskohteita omien tarpeidensa ja alueiden erityispiirteiden mukaan.
Pirkanmaan Tulevaisuuden sote-keskus -hanke (PirSOTE) painottuu sote-palveluiden kehittämiseen kuntatasolla. Marinin kaudella sote-uudistuksen palveluiden kehittäminen tapahtuu kuntavetoisesti edelliskauden maakuntavetoisuuden sijaan. Näin varmistamme sen, kehittämistyö tapahtuu lähellä kuntalaisia ja pystymme huomioimaan kuntien erilaiset lähtötasot. Vuoden 2023 alusta Pirsote hanke siirtyy ja jatkuu maakunnan hallinnoimaksi hankkeeksi.

Tavoitteena hankkeella on viiden kansallisen sote-keskusohjelman hyötytavoitteiden toteutuminen. Tavoitteet ovat:

1. Saatavuus, oikea-aikaisuus ja jatkuvuus
2. Ennaltaehkäisy ja terveyden edistäminen
3. Laatu ja vaikuttavuus
4. Monialaisuus ja yhteentoimivuus
5. Kustannusten nousun hillintä

Edellä kuvatut hyötytavoitteet pyritään saavuttamaan viiden hankesalkun kehittämistyön avulla. Pirkanmaan Tulevaisuuden sote-keskus -kehittämisohjelma jakaantuu kuuteen kehittämiskokonaisuuteen/hankesalkkuun seuraavasti:

1) perusterveydenhuollon avovastaanottotoiminnan kehittäminen kohti uudenlaista kansallista sote-keskusmallia
2) sosiaalihuollon palveluiden syvempi integraatio osaksi sote-keskuksien toimintaa
3) lasten, nuorten ja perheiden palvelut (perhekeskus) osaksi sote-keskuksien toimintaa
4) hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toimintamallien uudistaminen
5) kuntoutuksen kehittäminen
6) peruspalveluiden digitalisaatio.

PirSOTE -hanke jakautuu kuuteen hankesalkkuun/osa-alueeseen ja niiden sisällä oleviin 15:sta työpakettiin. Kihniössä ja Parkanossa näiden hankesalkkujen ja työpakettien sisällä on yhteensä useita kehittämiskärkeä, jonka tavoitteita saavutellaan Pirsote-hankekausien aikana.
PirSOTE -hankkeeseen linkittyy myös muita hankkeita ja pilotteja, jotka tukevat PirSOTE-hankkeen tavoitteisiin pääsemistä, kuten 2021 vuoden aikana alkavat PirKATI -hanke (Kotona asumisen teknologiat ikäihmisille), Pirkoti hanke ja työttömille suunnattu työkykyohjelma. Pirsote-hankenketta hallinnoi Pirkanmaan liitto. Lisätietoa hankkeesta ja sen työpaketeista löytyy Innokylästä sekä Pirkanmaan liiton sivuilta.

3 Painopisteiden, tavoitteiden ja toimenpiteiden arviointi

Edellisen toimintakertomuksen painopisteet, tavoitteet ja toimenpiteet ovat suurelta osalta täyttyneet. Mennyt tarkastelukausi oli hyvinvointityössä vaihteleva ja vuosien 2020 ja 2021 vuosiraportit jäivät korona-aikana tekemättä hyvinvointikoordinaattori, koska hyvinvointikoordinaattori siirtyi terveydenhuollon tehtäviin koronatorjunnassa. Kuntalaisten hyvinvointiin kuitenkin panostettiin poikkeusoloissa luomalla uudenlaisia tapoja viestiä kuntalaisille ja järjestää toimintoja. Kunnan panostus lasten ja perheiden ravitsemukseen, liikunnan lisäämiseen liikkumisympäristöjä kehittämällä sekä ennaltaehkäisevään päihdetyön menetelmät ovat auttaneet kuntalaisten terveyden ja toimintakyvyn tukemisessa. Avun pyyntöön on kehitetty

matalan kynnyksen yhteydenottotapoja kuten Pyydä apua- nappi kunnan sivuilla. Tupakointi ja alkoholin käyttö on vähentynyt kaikissa ikäryhmissä vaikkakin nuuskaaminen on noussut nuorison keskuudessa sekä uutena ilmiönä sähkötupakan käyttö.

Valmistautuminen sotemuutokseen on toteuttanut uudistuksia lapsi- ja perhepalveluiden toiminnassa ja auttanut toteuttamaan asetettuja toimenpiteitä. Esimerkiksi perhekeskusmallin mukainen kohtaamispaikka avattiin Parkanossa koskien myös Kihniöläisiä, lastensuojeluilmoitusten tekemisen kynnyksen madaltaminen, etsivänuorisotyö ja koulukuraattori sekä koulupsykologin palvelut auttavat ongelmien ehkäisyssä ja selvittelyssä. Koulu- ja varhaiskasvatus henkilökunnan koulutusta tunnistaa lapsien ja perheiden haasteita on vahvennettu. Kuitenkin ajoittaiset henkilökunnan saatavuusongelmat kuten koulupsykologin palveluiden hetkellinen puutos voivat vaikuttaa ongelmien kasaantuessa.

Vuoden 2017-2020 laajan hyvinvointikertomuksen painopisteet Kihniön kunnassa olivat :

1. Terveellisten elintapojen edistäminen
2. Hyvä arki kaikille
3. Perheiden tukeminen

4 Johtopäätökset ja toimenpide-ehdotukset

Tulevaisuuden kuntaa voidaan kutsua sivistyskunnaksi. Kunta huolehtii asukkaittensa osaamisen ja hyvinvoinnin edistämisestä sekä elinikäisestä oppimisesta. Sivistyspalveluista suuri osa on lakisääteisiä ja kohdistuvat päivittäin suureen määrään kuntalaisia. Lisäksi sivistyskunta tarjoaa monin tavoin kaikille kuntalaisille mahdollisuuksia itsensä kehittämiseen ja edellytykset hyvään elämään. Varhaiskasvatus- ja koulutuspalvelujen sekä kulttuurin, liikunnan ja nuorisotyön rooli kunnassa onkin merkittävä paitsi sivistyksen niin myös hyvinvoinnin, elinvoiman ja osallisuuden edistämisessä. (Lähde: Kuntaliitto, Hyvinvoinnin edistämisen hyvät käytännöt).

Kihniön kunta on vuosina 2017–2020 on selvinnyt kuntalaisten hyvinvoinnin ja terveyden edistämisestä velvoitteesta kohtuullisesti erittäin haastavassa taloudellisessa tilanteessa sekä palveluiden muutospaineessa. Väestön vanheneminen, koulutetun työvoiman saanti sekä kustannusten ja taloustilanteen vaihtelu ovat tehneet päätöksenteosta ja sopeutumisesta tilanteeseen haastavaa. Maailmanlaajuiset ongelmat koronatilanteesta, sotatilanteet eri maissa ja niiden myöstä energiakriisi ovat vaikuttaneet kaikkien kuntalaisten elämään ja niiden seurauksia on arvioita, jotta voidaan tehdä kuntalaisia tukevia toimenpiteitä.

Hyvinvoinnin mittareista TEA-viisarin tulosten sekä HYTE-kertoimen osoittaman tiedon valossa Kihniön kunta on hyvinvoinnin - ja terveyden edistämisen toimissa hyvää keskitasoa. Mittaristojen tuloksia voidaan parantaa tarkastelemalla kohtia, joihin kunta voi toimillaan vaikuttaa. Dokumentointi tulee olla selkeää ja tavoitteet huomioida talousarviossa, tilinpäätöksessä sekä

kerran valtuustokaudessa tarkastuslautakunnan arviointikertomuksessa. Kunnan lakisääteisten suunnitelmien valmistelu ja tarkastaminen tulisi suunnitella siten aikataulullisesti, että niitä voidaan peilata maakunnan suunnitelmien asettamiin tavoitteisiin. Erilaisten hyvinvointiin vaikuttavien lakisääteisten suunnitelmien valmistelua tulisi tarkastella miettiä voisiko niitä yhdistää, koska moniammatillinen valmistelu vaatii prosessiin resurssia ja aikaa. Vuosittaisilla hyvinvointiraporteilla voidaan myös tarkastella suunnitelmien toteuttamista.

Erilaisilla hankkeilla tuetaan kohdennetusti hyvinvointityötä. Viimevuosina Kihniön kunta on saanut paljon aikaan hankerahoilla, joilla on edistetty kuntalaisten liikkumista ja toimintakykyä, tuettu harrastusmahdollisuuksia ja pyritty vähentämään koronasta johtuvia haittoja. Hankkeiden hallinnointi, seuranta ja toteuttaminen vaatii kuitenkin suunnitelmallisuutta ja resurssia, joka tulisi tarkasti huomioida jo hakuvaiheessa.

Kihniön kunnalla ei ole paikallista turvallista suunnitelmaa, joka kokoasi mm. oppilashuollon, koulun turvallisuussuunnitelman ja elinympäristön turvallisuuden asiakirjojen näkökulmat. Yhteisellä paikallisella turvallisuussuunnitelmalla voitaisiin tukea valmiussuunnittelua sekä kykyä kohdata yllättäviä kriisejä ja toteuttaa riskienhallintaa. Korona-aika vuosina 2020-2021 aiheutti raportointiin katkoksen hyvinvointikoordinaattorin ollessa tartuntatautihoitajan tehtävissä sekä opintovapaalla myöhemmin.

Pirkanmaan alueellisen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen koordinaation painopisteet vuosille 2021–2024 ovat:

1 Elintavoilla fyysistä ja psyykkistä hyvinvointia
2 Osallisuus ja vaikuttaminen
3 Turvallinen elinympäristö
4 Vaikuttavat palvelut

Kihniön kunnan vuoden 2022 asettamat painopisteet ovat

1 Terveellisten elintapojen edistäminen
2 Turvallinen elinympäristö
3 Osallisuus ja vaikuttaminen

Painopisteiden tavoitteet ja toimenpiteet sekä arviointimittarit on kerätty hyvinvointisuunnitelmataulukkoon vuoden 2022 aikana. Nuorisovaltuustoa sekä vanhus- ja vammaisneuvostoa kuultiin painopisteiden asettamisen yhteydessä.

Hyvinvointi- ja terveyserojen syihin puuttuminen edellyttää kaikkien hallinnonalojen toimia ja yhteistyötä sekä tulevaisuudessa vahvasti hyvinvointialueen ja kunnan yhteistyötä. Yhteistyörakenteita tarvitaan toiminnan eri tasoilla:

- Johtoryhmätaso: hyvinvointijohtoryhmä

- Toiminnan käynnistäminen ja koordinointi: hyvinvointikoordinaattori ja hyvinvointityöryhmä, lautakunnat

- Yhdyspinnat palvelujärjestelmään: esim. moniammatilliset ryhmät, yhden oven palvelut

Organisaatioissa on oltava sellaiset rakenteet, joiden avulla ne voivat automaattisesti tunnistaa, arvottaa ja kaventaa sosioekonomisia terveyseroja sekä käyttämää näitä tavoitteita tukevia työkaluja. Päätösten vaikutusten ennakkoarviointi (EVA) on tapa arvioida etukäteen, miten valmistelussa oleva päätös vaikuttaisi erilaisten ihmisryhmien elämään ja se lisää päätöksen teon läpinäkyvyyttä. Kihniön kunnan tulisi tehdä päätös EVA-arvioinnin käyttöönotosta.

Ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteet vaativat myös toimia ja muutosta sen johtamiseen. Toimintaa ohjaava ehkäisevän päihdetyön toimielin tulee valita kuntaan uudelleen perusturva YTA-lautakunnan lopettaessa toimintansa uuden hyvinvointialueen alkamisen myötä.

OSA II HYVINVOINTISUUNNITELMA VALTUUSTOKAUDELLE 2021 - 2025

5 Hyvinvointisuunnitelmataulukko

TERVEELLISTEN ELINTAPOJEN EDISTÄMINEN

Tavoite	**Toimenpiteet ja vastuutaho**	**Resurssit**	**Arviointimittarit**
Lisätään lasten, nuorten ja perheiden ruokailoa ja parannetaan ruokatottumuksia	Kouluruokasuositukset Kouluruokakyselyt	Koulu, nykyiset resurssit neuvola, kouluterveyshuolto	Kouluterveyskyselyn tulokset
	Kouluruokailusuunnitelma kuvataan oppilashuoltosuunnitelmassa.	Koulu	toteutunut/ei toteutunut
	Jatketaan aamupalan tarjoilua koulussa	Koulu	toteutunut/ ei toteutunut
Kannustetaan kuntalaisia oman terveyden hoitamiseen ja aktivoidaan liikuntapaikkojen käyttämisessä	Matalan kynnyksen tapahtumien tarjoaminen Ohjattuja ryhmiä liikkumispaikkojen käytön aktivoimiseksi	Vapaa-aikatoimi Liikuntaneuvoja	Ohjattujen ryhmien / tilaisuuksien määrä Liikkumisaktiivisuuden määrän seuranta
	Elintapaohjaus rakenteiden luominen Pirsote mallin mukaisesti	Hyvinvointikoordinaattori Vapaa-aikaohjaaja Liikuntaneuvoja	Annettu elintapaohjaus määrä
	Koulun kerhotoiminnan jatkaminen	Kerhotoimintaan saatava hankeavustus	Toteutumaraportti
Edistetään kuntalaisten mielenterveyttä ja mielenhyvinvointia	Jatketaan tunne- ja vuorovaikutustaitojen kasvatusta koulussa ja varhaiskasvatuksessa (hyvinvoiva koululainen-tunnit ja KAMU-tunnit) ja perheille	Koulu, varhaiskasvatus,nykyiset resurssit, neuvola	Toteutuneet oppitunnit ja ohjaukset/tapahtumat yms.
	Lisätään kulttuurihyvinvointia kuntalaisten arkeen ja	Kirjasto Vapaa-aikatoimi Yhtenäiskoulu	Toteutuneet tapahtumat

	järjestetään matalan kynnyksen osallistavia kulttuuritapahtumia		
	Oppilaiden mielenterveyden tukeminen ja varhaisen puuttumisen vahvistaminen. Menetelmien käyttö (Lapset puheeksi ja IPC)	Oppilashuollon toimijat, IPC- koulutus	IPC koulutetut, IPC ohjausten määrä
	Yhtenäiskoulun kulttuurikasvatus suunnitelman käyttöönotto	Koulu	Käytössä/ ei käytössä
Neuvokas perhe-toimintamalli käytössä	Järjestetään perheille yhteisiä elintapaohjauksen tilaisuuksia	Oppilashuollon toimijat Hyvinvointikoordinaattori Vapaa-aikaohjaaja ja liikuntaneuvoja	Tilaisuuksien määrä ja osallistujat

TURVALLINEN ELINYMPÄRISTÖ

Tavoite	**Toimenpiteet ja vastuutaho**	**Resurssit**	**Arviointimittarit**
Vähennetään päihdeongelmia	Luodaan kuntaan moniammatillisen ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteet	Ennaltaehkäisevä päihdekoordinaattori	Päihdetilastot Kasvatustilaisuuksien määrä
	Kuvataan päihteiden käytön ehkäisy ja käyttöön puuttuminen koulun oppilashuoltosuunnitelmassa	koulu, oppilashuolto	toteutunut / ei toteutunut
	Lapset puheeksi- menetelmän käyttö aikuisille suunnatuissa päihdepalveluissa	Päihde- ja mielenterveyspalvelut	Toteutuu / Ei toteutunut
Kampanjoidaan kuntalaisille turvallisuuteen vaikuttavista tekijöistä	Pysy Pystyssä-kampanja	Hyvinvointikoordinaattori Kaikki toimijat kunnassa	Kampanja toimenpiteet Hyte-indikaattori Sotkanet 3959 (kaatumsiin ja putoamisiin liittyvät hoitojaksot 65 vuotta täyttäneillä verrattuna 10000 vastaavaan ikäiseen henkilöön.
	Paloturvallisuus kotona	Yhteistyössä palo- ja pelastusviranomaisten kanssa eri toimijat	Kampanjatoimenpiteet
	Vesillä liikkumisen turvallisuus	Hyvinvointikoordinaattori yhteistyössä yhdistysten kanssa	Kampanjatoimenpiteet
	Heijastinkampanjat	Hyvinvointikoordinaattori Liikennetyöryhmä	Kampanjatoimenpiteet

	Liikenneturvatyöryhmän kokouksissa esiteltyjen materiaalinen hyödyntäminen	Liikennetyöryhmä	Tiedotuksen määrä ja toimenpiteet

OSALLISUUS JA VAIKUTTAMINEN

Tavoite	**Toimenpiteet ja vastuutaho**	**Resurssit**	**Arviointimittarit**
Osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen koulussa ja varhaiskasvatuksessa.	Oppilaskuntatoiminnan vahvistaminen, varhaiskasvatuksessa osallistavien toimintamallien hakeminen	koulu, varhaiskasvatus	Oppilaskunnan toimintojen määrä, kokousten määrä
	Oppilaskunnan kuuleminen lukuvuosisuunnitelmaa, kouluviihtyvyyden, järjestyssääntöjen, kouluruokailun, yhteisten tilojen ja koulun tapahtumien suhteen.	Koulu	toteutunut / ei toteutunut
	Kyselyiden hyödyntäminen suunniteltaessa lukuvuotta, tapahtumia jne.	Koulu	Kyselyiden määrä
Toteutetaan nuorisovaltuuston ja vanhus- ja vammaisneuvoston kuulemistavat ja osallistaminen kunnan päätöksenteossa.	Lausuntopyynnöt, asioiden nostaminen toimielinten käsittelyyn		toteutunut / ei toteutunut
Kuntalaisten osallistaminen	Kuntalaistilaisuudet, palautelomakkeen käyttöönotto kunnan nettisivuilla	Kunnan hallinto	käytössä/ei käytössä
	Koulun terveys- ja hyvinvointitietojen raportointi vanhemmille (kouluterveyskyselyt)	Rehtori, hyvinvointikoordinaattori, koulukuraattori, terveydenhoitaja	toetutunut/ei toteutunut
Kuntalaisten digitaitojen parantaminen	Neuvonta ja opetustilaisuudet	Kirjasto Yhteistyökumppanit kuten Mukanetti	Tilaisuuksien määrä

Kunta pitää säännöllisesti yhteiskehittämisen tilaisuuksia yhdistyksille, järjestöille ja yrityksille sekä paikallisille aktiivisille toimijoille	Tehdään yhdessä - Meidän Kihniö yhdistys- ja järjestötapaamiset	Vapaa-aikatoimi Kehitysparkki Hyvinvointikoordinaattori	Tilaisuuksien määrä
	Järjestöyhteistyön ohje kuntaan laadittu	Vapaa-aikatoimi Hyvinvointikoordinaattori	Toteutunut/ei toteutunut

6 Kuntastrategian painopisteet ja linjaukset

Kihniön kunnan strategian on uusittu vuoden 2022 aikana ja Kihniön tulevaisuuskuvana on:

Kihniö on turvallinen ja viihtyisä paikka asua ja yrittää. Meillä on laadukkaat palvelut sekä runsaat harrastusmahdollisuudet. Kuntalaisille mahdollistamme väljää asumista lähellä kaunista luontoamme. Kannustamme ja tuemme yrittäjyyttä. Haluamme, että kuntamme elinvoima lisääntyy ja siksi markkinoimme kuntaamme aktiivisesti. Kesäasukkaamme voivat sujuvasti etätyöskennellä vaikka omalta laiturilta. Sillä Kihniössä hoituu.

Kihniön strategia 2022-2030 strategian menestystekijä tavoitteiksi nousi:

Uudet innovaatiot opetuksen saralla
Alueellisen yritys- ja erityisosaamisen tunnistaminen ja kehittäminen
Kuntataloudesta huolehtiminen
Matkailuun panostaminen Kuntalaisten hyvinvoinnista huolehtiminen
Monipaikkaisuuden edistäminen
Energiainvestoinneista elinvoimaa
Ihmisen kokoinen Kihniö

Kuntalaisten hyvinvoinnin strategisiksi painospiste tavoitteiksi asetettiin:
 Vahvistetaan positiivista yhteisöllisyyttä Ulotetaan ennaltaehkäisevä toiminta kaikille kuntalaisille. Se luo edellytyksiä myös uusille palveluille Panostetaan toimintakyvyn tukemiseen ennakoivasti Ikäihmisten huomioiminen myös mahdollisuutena ja voimavarana vrt. huoltosuhde Kaikkien asukkaiden hyvinvointiin panostaminen on perusta kyvylle oppia ja omaksua uutta kaiken aikaa

Sekä strategisiksi toimenpiteiksi:
Huolehdimme viihtyisästä ja turvallisesta elinympäristöstä, jossa kuntalaisilla on mahdollisuus harrastaa ja liikkua, osallistua tapahtumiin sekä nauttia luonnosta, kulttuurista ja taiteesta
 Edistämme yhteisöllisyyttä ja osallisuutta luomalla uusia matalan kynnyksen tilaisuuksia, joissa vahvistetaan vuorovaikutusta kuntalaisten kesken ja kannustetaan vaikuttamaan
 Lisäämme yhteistyötä ja verkostoitumista järjestöjen ja yhdistysten kanssa ja tiedotamme kunnan palveluista aktiivisesti ja monikanavaisesti Tuemme perheitä arjen sujumisessa sekä ja lasten- ja nuorten kokonaisvaltaista kasvua ja hyvinvointia opettamalla hyvinvointia tukevia taitoja

 Panostamme kuntalaisten terveyden ja toimintakyvyn tukemiseen ennaltaehkäisevästä näkökulmasta. Huolehdimme, että palvelut ovat helposti saatavilla ja varmistamme, että yhdyspinnat maakunnan palveluihin kunnossa
 Seuraamme suunnitelmien toteutumista hyvinvointikertomustyön avulla

7 Hyvinvoinnin edistämisen erillisohjelmat ja -suunnitelmat

Kihniön kunnan varhaiskasvatussuunnitelma
Kihniön kunnan opetussuunnitelma
Kihniön kunnan lasten - ja nuorten hyvinvointisuunnitelma 2017-2021
Ikääntyneen väestön suunnitelma 2017-2025 (yta Parkano-Kihniö)
Kihniön kunnan oppilashuollon suunnitelma
Kihniön kunnan koulun turvallisuussuunnitelma
Kihniön kunnan kotouttamissuunnitelma
Kihniön kunnan yhdenvertaisuus ja tasa-arvosuunnitelma
Kihniön kunnan ja Parkanon kaupungin yhteinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma

Pirkanmaan alueellinen hyvinvointisuunnitelma
Pirkanmaan kulttuurihyvinvoinnin suunnitelma
Pirkanmaan alueellinen ravitsemussuunnitelma
Pirkanmaan terveyden edistämisen suunnitelma

Valmius suunnitelmat (vain viranomaiskäytössä)

7.5 Ennaltaehkäisevän päihdetyön rakenteet ja suunnitelma

Kihniön kunnan ennaltaehkäisevää päihdetyötä toteutetaan kaikkien kuntalaisten ja työntekijöiden arjessa. Ennaltaehkäisevänä päihdekoordinaattorina on toiminut joulukuun 2021 alusta hyvinvointikoordinaattori Anne Perälä. Ennaltaehkäisevää päihdetyötä on tehty Kihniöllä lisäämässä valistusta kaikissa ikäluokissa, jakamalla päättäjille tietoa päihdevalistuksen keinoista, kertomalla yhdistyksille ja järjestöille ja kampanjoimalla ajankohtaisista aiheista.
Ehkäisevä päihdetyö on osa terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Sen tavoitteena on ehkäistä ja vähentää päihteiden käytön aiheuttamia haittoja niin päihteiden käyttäjille, heidän läheisilleen kuin yhteiskunnalle. Työn tavoitteena on myös lisätä ymmärrystä päihteiden käytöstä ja niihin liittyvistä ilmiöistä sekä edistää perus- ja ihmisoikeuksien toteutumista päihteisiin liittyvissä asioissa. Lain mukaan ehkäisevä päihdetyö kattaa alkoholin, tupakan, huumausaineiden ja muiden päihtymiseen käytettävien aineiden sekä rahapelaamisen aiheuttamien haittojen ehkäisyn. Päävastuu ehkäisevästä päihdetyöstä kuuluu kunnalle.

Niin koululaiset, työssä käyvät, työttömät kuin seniorit ja vaikeasti päihderiippuvaiset ovat oikeutettuja laadukkaaseen ehkäisevään päihdetyöhön. Ehkäisevä päihdetyö on lakisääteistä. Valtakunnallinen ehkäisevän päihdetyön toimintaohjelma vuosille 2015–2025 tukee ehkäisevän päihdetyön järjestämistä koskevan lain (523/2015) toimeenpanoa. Toimintaohjelma on käytännön työväline kuntien ja alueiden ehkäisevän päihdetyön tekijöille, työn johdolle sekä työtä kansallisesti tukeville toimijoille.

Kihniön ja Parkanon yhteinen mielenterveys- ja päihdesuunnitelma on valmistunut keväällä 2022 ja siinä on kuvattu ehkäisevän päihdetyön rakenteiden valmistelu. Kihniön ennaltaehkäiseväksi toimielimeksi on päätetty Perusturva Yta-lautakunta, varsinaista työryhmää ei ole vielä nimetty. Hyvinvointi alueen alkaessa 1.1.2023 tämä toiminta kuitenkin loppuu ja kunnan tulee valita uusi toimielin ennaltaehkäisevälle päihdetyölle, luontevaa tähän olisi Kihniön kunnan sivistyslautakunta. Samalla työryhmä tulee koota ja päivittää ehkäisevän päihdetyön suunnitelma osaksi hyvinvointiraporttia. THL on tuottanut kunnille ehkäisevän päihdetyön tueksi uuden oppaan, jonka osoite on https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-825-5.